THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX Kaina 35 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, SAUSIS – JANUARY 17, 1989 Nr. 10

„LKB Kronika", Nr. 77.

(Tęsinys)

Eina nuo 1972 metų
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

TSKP Generaliniam Sekretoriui
drg. M. Gorbačiovui

Nuorašas: Lietuvos Vyskupams
Lietuvos kunigų

Pareiškimas

Bažnytinės teisės kodekso 1374 kanonas reikalauja atitinkama bažnytine bausme nubausti tuos tinkinčiuosius, kurie įsirašo į prieš Bažnyčią veikiančias organizacijas, o tie, kurie tokių organizacijų veiklą aktyviai paremia, užsitraukia bažnytinę bausmę – interdiktą. Tuo tarpu tikintys moksleiviai yra verčiami stoti į bedieviškas, prieš religiją kovojančias organizacijas (komjaunimą, pionierius, ateizmo būrelius). Stojantieji į Kunigų seminariją jaunuoliai, kai kurie kunigai ir tikintieji yra verbuojami tapti faktiškai prieš Bažnyčią veikiančios organizacijos – saugumo – bendradarbiais. Tokiais vertimais ir verbavimais prievartaujama tikinčiųjų ir jaunosios kartos sąžinė, pažeidžiamas konstitucinis sąžinės laisvės principas.

Bažnyčios kanonai (529 kan.) įpareigoja klebonus pažinti jiems pavestus tikinčiuosius ir lankyti jų šeimas, o tai kunigams draudžia dabartiniai religinių susivienijimų nuostatai (45 str.). Net vyskupai negali lankyti savo vyskupijos parapijų be civilinės valdžios sutikimo. Bažnyčios kanonai nustato, kad parapijai vadovauja, jos reikalus tvarko ir jai atstovauja klebonas, pasauliečiams tikintiesiems padedant (532 ir 537 kan.). O valstybės patvirtinti religinių susivienijimų nuostatai reikalauja, kad parapijai vadovautų tik iš pasauliečių sudarytas dvidešimtukas arba bendruomenės vykdomasis komitetas, į kurio sudėtį draudžiama įtraukti kunigą (11 ir 23 str.). Beje, nei dvidešimtukui, nei religinės bendruomenės vykdomajam organui valstybės įstatymai nesuteikia juridinio asmens statuso.

(Bus daugiau)

Natanas Šaranskis, dešinėje, buvęs sovietų disidentas, su prezidentu Reaganu ir išrinktuoju prezidentu Bushu, kai jam buvo įteiktas Kongreso aukso medalis. Ida Milgram, Šaranskio motina, taip pat dalyvavo priėmime. Jie kalbėjosi žmogaus teisių klausimais. Vienoje šiandien pasirašomas tuo klausimu specialus 35 valstybių susitarimas.

Kalnų parke minia reikalavo laisvės dabar

Nepriklausomybės duobkasiai, o rusui ovacijos

Vilnius, 1989 sausio 13. – Lietuvių Informacijos Centras telefonu susisiekė su Lietuvos Laisvės Lygos vadu Antanu Terlecku bei Lietuvos Helsinkio Grupės nariu Vytautu Bogušiu Vilniuje ir apklausinėjo juos apie sausio 10 d. mitingą Kalnų parke.

Mitingą organizavo Lietuvos laisvės lyga ir Lietuvos demokratų partija paminėti Vokietijos – TSRS 1941 m. sausio 10 d. pasirašytą slaptą protokolą, kuris perkėlė Suvalkijos ruožą iš Vokietijos įtakos sferos į TSRS kontrolę. Už tą ruožą TSRS sutiko Vokietijai sumokėti 7.5 milijonų aukso dolerių.

Jų Mitingas Kalnų parke prasidėjo 18 val. ir baigėsi 20:15, apskaičiavimu, dalyvavo 50,000 žmonių, o gal ir daugiau.

Studentai mitinge

Valdžia netrukdė demonstrantams. Sausio 9 d. „Vakarinės Naujienos" pranešė, kad valdžia davus leidimą mitingui Kalnų parke. Organizatoriams buvo leidžiama išsinuomoti autobusą su garsiakalbiais. Oratorių kalbos buvo aiškiai girdimos. Vienintėlis trūkumas buvo tai, kad nebuvo šviesų. Tad teko žibintuvus naudoti.

Kadangi valdžia iš anksto davė leidimą mitingui, Laisvės lygos atstovai lankėsi studentų bendrabučiuose, kviesdami jaunimą dalyvauti. Mitinge dalyvavo daug studentų, nors turbūt vyravo vidurinė karta. Dalyvavo daug žmonių iš įvairių amžiaus grupių, įskaitant ir jaunimo. Į Kalnų parką atvyko nemažai lietuvių iš kitų miestų, pvz. Kauno ir Panevėžio.

Demonstracijos pirmininkas Antanas Terleckas kalbėjo pirmasis. Į minią prabilo 26 kalbėtojai. Oficialiai buvo atstovaujamos keturios organizacijos: Lietuvos laisvės lyga, Lietuvos demokratų partija, Lietuvos Helsinkio grupė ir Lietuvos tautinė jaunimo sąjunga. Kalbėtojų tarpe buvo šie asmenys: Terleckas, Valdas Anelauskas, Jonas Volungevičius ir Arnas Taujanskas iš Lietuvos Laisvės Lygos; Petras Vaitiekūnas, Antanas Pipiras, Artūras Skučas, Jonas Gelažius, Petras Cidzikas iš Lietuvos demokratų partijos; Viktoras Petkus iš Lietuvos Helsinkio grupės ir Ričardas Jokinčius, Arijas Bernotas, Paulius Vaitiekūnas ir Stasys Buškevičius iš Lietuvos tautinės jaunimo sąjungos. Išskirtinas kalbas pasakė Petkus, Skučas, Petras Vaitiekūnas, Anelauskas, Volungevičius, Cidzikas.

Tegu pasitraukia Raudonoji armija

Tribūnoje nebuvo nei valdžios atstovų nei Sąjūdžio seimo narių. Stasys Buškevičius savo kalboje kritikavo Sąjūdį už tai, kad neprisidėjo prie mitingo. Mitingo kalbėtojai labai stipriai pasisakė prieš Komunistų partiją ir už Lietuvos nepriklausomybę. Niekad taip partija nebuvo koliojama, kaip šiandien. Bendrai kalbos labai drąsios, labai aštrios. Tokių tikrai niekados nebuvo anksčiau.

Kalbėtojai reikalavo, kad Raudonoji armija pasitrauktų iš Lietuvos. Mitingo pabaigoj trejetas kalbėtojų „tiesiog kreipėsi į Lietuvos motinas, tėvus, kad nebeleistų savo sūnų į kariuomenę, kad tai okupacinė kariuomenė, ir bendrai kreipėsi į jaunimą, kad neitų į kariuomenę". Teisininkas Jonas Gelažius aiškino, kad 1949 m. priimta Jungtinių Tautų rezoliucija suteikia teisę okupuoto krašto gyventojams atsisakyti stoti į okupanto kariuomenę. Kalbėtojas Kazimieras Bonkus ragino Lietuvos jaunimą išstoti iš komunistinių organizacijų, nusiplėšti bolševikinę atributiką kaip raudonas žvaigždes, kaklaraiščius, atkurti senas ar steigti naujas jaunimo organizacijas.

Mitingo metu buvęs partizanas Leonas Laurinskas perskaitė rezoliuciją, nukreiptą į Jungtinių Tautų dekolonizavimo komisiją. Prašoma, kad Lietuvos, Latvijos bei Estijos okupacijos klausimas būtų įtrauktas į JT Generalinės asamblėjos dienotvarkę.

Pirmoji Demokratų partija

Daugelis kalbėtojų pasisakė prieš dalyvavimą naujos visasąjunginės liaudies kongreso (anksčiau vadinamos TSRS Aukščiausios Tarybos) rinkimuose, kad tai, „nekvepėtų 40-tų metų Liaudies seimu". (Persitvarkymo sąjūdis išstato savo kandidatus į tuos rinkimus ir ragina lietuvius aktyviai dalyvauti). Paulius Vaitiekūnas pareiškė, kad referendumas Lietuvoje gali įvykti tik išvedus Raudonąją armiją. Viktoras Petkus tvirtino, kad Maskva pradeda kalbėti apie savivaldą Lietuvai, nes jos imperijai ateina galas. Palygino Maskvos žadamą savivaldą su ta, kurią Lietuva turėjo nacių okupacijos laikais.

Sąjūdžio vadovybę kritikavo Tautinės jaunimo sąjungos nariai bei Demokratų partijos atstovai, teigdami, kad „pažadais maitina, maitina, ir galų gale mes nieko negavom, nieko – tik vien pažadus". Kalbėtojų tarpe buvo du Sąjūdžio seimo tarybos nariai – Artūras Skučas ir Petras Vaitiekūnas.

Petras Vaitiekūnas sarkastiškai aiškino, kad Vasario 16-toji bus valstybinė šventė. Prie Naručio viešbučio, kur buvo paskelbtas Nepriklausomybės aktas, bus atidengta lenta, kurios komisijai vadovaus Lionginas Šepetys. Minia į tą Vaitiekūno pastabą reagavo: „Tuoj pat žmonės pradėjo šaukt, kad jokiu būdu jis negali, jo rankos perdaug suteptos".

Petras Vaitiekūnas pasakė, kad Lietuva taps nepriklausoma valstybe su daugeliu demokratinių partijų ir kvietė visus stoti „į pirmąją Lietuvos demokratų partiją".

„Todėl esam pavergti"

Vienas kalbėtojas prisiminė Artūro Sakalausko tragišką likimą. Sakalauskas, tarnaudamas Raudonojoje armijoje, nužudė kelis kareivius, kurie jį persekiojo ir išniekino. Kalbėtojas sakė, kad Sakalauskas kaltas dėl to, kad jisai nedavė atkirčio pirmomis dienomis kariuomenėje, kai jį pradėjo persekioti. Kalbėtojas Sakalauską palygino su lietuvių tauta: „Mes nedavėm atkirtį okupantui, todėl šiandien mes esam pavergti".

Petras Cidzikas susirinkuksiems pranešė, kad sausio 16 d., 18 val. bus piketas prie Lietuvos Aukščiausios Tarybos dėl politinių kalinių bei tremtinių sugrąžinimo į Lietuvą. Jis paminėjo politinius kalinius Arūną Dainauską, Gintarą Muzikavičių ir Bolesloą Lizūną. O tremtiniai, kurių turi būti atsiprašoma ir leidžiama Lietuvon sugrįžti, tai kun. Alfonsas Svarinskas ir Tomas Venclova. Cidzikas kvietė visus prisidėti prie piketo akcijos.

Ruso žodis

Prie mitingo pabaigos, rusas svečias iš Leningrado prašė leidimo kalbėti. Jis išreiškė nusistebėjimą, kad lietuvių tauta tokia energinga. Tvirtino, kad yra ir gerų rusų. Ragino lietuvius aiškinti Lietuvoje gyvenantiems rusams, ko lietuviai siekia, kad rusai suprastų savo vietą. Palinkėjo nepriklausomybės. Minia tam svečiui kėlė ovacijas.

Mitingo oratoriai labai kritiškai atsiliepė apie Algį Klimaitį: „visi labai smerkė Klimaičio misiją". Tai buvo galima matyti ir lozunguose, kurie buvo įrašyti demonstrantų laikomuose plakatuose, pavyzdžiui, „A. Klimaitis – Maskvos agentas", „Algi Klimaiti, kiek moka Maskva už paslaugas?", „Kapsukas, Brazauskas, Klimaitis – Lietuvos nepriklausomybės duobkasiai".

Plakatai

Dar kiti lozungai: „Lauk okupacinė kariuomenė iš Lietuvos", „Okupantai, neškitės iš Lietuvos", „Okupantai lauk!" „Lauk okupantai iš Lietuvos", „Lauk okupacinė administracija iš Lietuvos", „Lietuvos komunistų partija ir Aukščiausioji Taryba jau gyvena komunizmą. Verge, balsuok už juos, „Brazauskai, ieškokis buto Maskvoje", „Brazauskai, užleisk vietą Genzeliui", „Lietuvos komunistų partija – Kremliaus tarnaitė", „Lietuva grobikų jau nebijo", „Europa – pabaltiečių kančiai krikščionišką solidarumą!", „Pabaltijo valstybių dekolonizavimo klausimą į Suvienytų Nacijų Organizacijos dienotvarkę!", „Pabaltijo vasltybių problema – Europos moralinis veidas!".

Mitingo metu žmonės šaukė: „Laisvę Lietuvai, laisvę", o kai primindavo komunistus, „gėda, gėda, gėda komunistams", „okupantai lauk". Jonas Volungevičius savo kalboje reikalavo, kad Lietuvos komunistai kreiptųsi į tautą prašydami atgailos.

Žmonės atėjo į Kalnų parką su trispalvėm, perrištom juodais kaspinais. Daug kas griežtai pasisakė, kad mūsų tautinė simbolika yra išdarkyta, kad tai buvo laisvės, nepriklausomybės siekiai, o jie dabar patrypti. Tiesiog gėda, kai virš KGB rūmų kabo mūsų trispalvė.

Mitingui pasibaigus, žmonės išsiskirstė, dainuodami tautines dainas.

Užsienio politikos persvarstymas

Washingtonas. – Busho administracija yra pasiruošusi peržiūrėti visą politiką Sovietų Sąjungos atžvilgiu ir iš naujo pervertinti Amerikos poziciją Rytų - Vakarų klausimuose. Jie sako, jog yra būtina tokį esminį pasvėrimą padaryti, ir nusistatyti, ar tęsti toliau Reagano vestą politiką, sako Busho artimieji patarėjai, ir kokie turėtų būti daromi pakeitimai.

Atrodo, jog yra galimybė turėti naujus ryšius su sovietais, kurie būtų dar tvirtesni ir naudingesni ir tai reiškia suprasti naują realizmą Sovietų Sąjungoje, sako vienas asmuo, kuris bus aukštas pareigūnas užsienio reikaluose. Reikia išnaudoti naujas galimybes, sako tas pats asmuo, neleidęs skelbti dar savo pavardės.

Politikos nustatymas

Vyresnieji Saugumo tarybos ir užsienio reikalų būsimieji pareigūnai naujojoje administracijoje mano, kad toks svarbus posėdis įgalins Bušą, kai jis penktadienį perims prezidento pareigas, atsiriboti nuo detalių nusiginklavimo klausimais, bet daugiau kreipti dėmesį į sovietų-amerikiečių ryšius ir Gorbačiovo pastangas užsienio politikoje. Šis naujų gairių nustatymas būsiąs padarytas pačią pirmąją savaitę Baltuosiuose rūmuose. Dėmesys skiriamas Gorbačiovo permainom, kurios, manoma bus nuolatinės, nežiūrint jis bus ar nebus valdžioje. Nemanoma, kad sovietai galėtų grįžti į stalinizmo laikus. Taip pat teksią įvertinti Gorbačiovo nusistatymą sumažinti savo kariuomenę, kiek tas jo pasakymas bus realybėje įgyvendinamas.

Rytų Europos statusas

New York Times žiniomis, bus svarstomas Rytų Europos statusas, įskaitant ir Vokietijos padalinimą, ir ar Varšuvos pakto kraštai galės turėti geresnius ryšius su Vakarais ir ar jie bus mažiau bepriklausomi Maskvai.

Kitas klausimas – Afganistano ateitis. Manoma, kad Kremlius išves savo kariuomenę, o Washingtonas su Maskva turėtų užtikrinti, kad jiems pasitraukus nebūtų ten anarchijos, atsižvelgiant į islamiškąjį fundamentalizmą.

Trečias dalykas – tai prez. Reagano pradėtas strateginių ginklų planas ar galima sumažinti branduolinių ginklų erdvėse pasiruošimo reikalą ir įvertinti sovietų pastangas ir norą, kad būtų 50% sumažintos tolimųjų distancijų raketos.

Ketvirtas punktas – apsvarstyti regioninius įtempimus, įskaitant Amerikos-Sovietų interesų susikirtimus Afrikoje, Viduriniuose Rytuose ir Centro Amerikoje.

Geroge Bushas jau turėjo pasitarimus su savo patarėjais, įskaitant James Baker, būsimąjį Valstybės sekretorių ir Brent Skowcroft, jo būsimąjį Saugumo tarybos viršininką.

Sveikinimas Bushui

Vilnius. – Telefonu iš Lietuvos buvo gautas šis sveikinimas.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybos nariai sveikina Lyderį George Bušą išrinktą demokratinių tradicijų šalies prezidentą.

Tikime, kad Jūsų pastangos iškovoti pasauliui daugiau taikos ir teisingumo turės teigiamo poveikio Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų likimui. Inauguracijos proga sveikiname Jus!

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo taryba: Vytautas Landsbergis ir Virgilijus Čepaitis.

– **Lietuvos Opera** pagerbė kompozitorių Juozą Tallat-Kelpšą jo šimtojo gimtadienio proga su jam dedikuotu Verdi operos „Traviata" spektakliu, kuriame dainavo ir Virgilijus Noreika.

PAVERGROJE LIETUVOJE

– **Knygnešių dieną** Lietuvoje nori įvesti Lietuvos žurnalistų sąjunga. Ją siūlo paminėti Jurgio Bielinio gimimo dieną – kovo šešioliktąją. Tą dieną būtų pagerbti lietuviškos spaudos draudimo laikų knygnešiai.

– **Gudijos** lietuviai iš Palesos, Dubinių, Piliūnų, Pavalakės, Senųjų ir Naujųjų Druskininkų ir kitų lietuviškų kaimų gyventojai, sveikindami „Tiesoje" Naujų metų proga Persitvarkymo sąjūdį, prašo „nepamiršti savo brolių Baltarusijoje. Mūsų padėtis vis dar sunki, be prošvaisčių. Stalinizmo išugdytas genocidas siautėja mūsų sodžiuose. Brangieji, padėkite išsaugoti mūsų kalbą ir kultūrą, senas tradicijas. Mes vis dar tebesvajojame apie lietuviškas mokyklas, kultūrines ir pilietines laisves, labai norime turėti savo krašto kultūros centrą Pelesoje. Būtume labai laimingi, jeigu jį mums padovanotų mūsų Tėvynė Lietuva".

– **Tolminkiemio** bažnyčioje šiuo metu yra memorialinis Kristijono Donelaičio muziejus, kurį saugo... rusė Liudmila Šilova. Ji ne tik vadovauja muziejui, bet ir jį gina ir saugo. Ji – apylinkės deputatė, bet nuoširdi jo globėja. Tolminkiemis dabar yra Kaliningrado srityje, kaip dabar yra vadinamas Karaliaučius.

– **Kuršių** mariose prieš Naujuosius Metus siautė didžiulė audra, atėjusi iš Baltijos. Labai daug vandens buvo permesta į Nemuną. Klaipėdos rajone vėjas nutraukė elektros perdavimo linijas, sugedo transformatoriai, nutrūko telefono ryšiai.

– **Vilniaus** dailininkas Erikas Varnas Vinco Kudirkos 130-jam gimtadieniui atminti išleido medalį.

– **Lietuvos** komunistų oficialioje spaudoje yra spausdinami archyve saugoti Justo Paleckio, kuris ilgus metus buvo komunistų prezidentus, užrašai, kuriuose žymu, kad jis turėjo gerų norų, bet nepajėgė įvykdyti, o rusai su juo nesiskaitė.

KALENDORIUS

Sausio 17 d.: Daujotas, Leonilė, Dovainis, Vilda, Aukselis, Kalnius.

Sausio 18 d.: Priska, Liberta, Gedgaudas, Ragnytė, Ziubartas, Darius, Jogailė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 7:15, leidžiasi 4:46.

Temperatūra dieną 40 l., naktį 26 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI. PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

DEŠIMT ASMENIŠKOS IR VISUOMENIŠKOS SVEIKATOS PAGERINIMŲ

1. Šypsena — geras vaistas nuo ligų ir nepriteklių

Šypsokis, juokis, kvatok ar bent gera nuotaika savo širdį gaivink, nors ji replėmis gniaužiama būtų. Taip elgdamasis geriau maitinsi visas kūno celes. Tas užtikrins geresnę besišypsančiojo kūno, proto ir nusiteikimų sveikatą.

Tik žvilgterėkime į Amerikos afrikiečius — jie didelę savo nedalią stengiasi lengvinti juoku. Na, ir juokiasi jie tarsi geležėlę radę. Mes esame per daug rimti. Laikas mums lengviau į gyvenimą žiūrėti ir nusiteikti daugiau ir dažniau šypsotis, džiaugtis iš širdies. Besijuokiantiems bėda jau ne bėda. Pasaulis išliko tik dėl to, kad žmonės juokėsi.

2. Smegenų mityba — didžiausia gėrybė

Maitink savas smegenis vien tik joms tinkamu maistu: kūrybiniu darbu, nuolatiniu teigiamu užsiėmimu, mišriu, netukinančiu, arterijas neužakinančiu ir saikiu valgiu, gaivinančiu gėrimu, nemeluotai gera nuotaika, tokia sueiga – pašnekesiu, knyga, spauda, radiju, televizija, giesme, daina, išmintingojo žodžiu, kilniomis mintimis, normalaus žmogaus draugyste, moralumu, visuomeniškumu — kitiems patarnavimu ir išsimokslinimu. Žmoniškumas matuojamas ne turimų tarnų, bet pasitarnavimų skaičiumi. Tik taip mitusios smegenys pajėgia visą žmogų tinkamai vedžioti, aplenkiant klystkelius.

Smegenys išsivysto, kaip ir oda, iš to paties embrioniško sluoksnio (ektodermos).

Todėl neapsileisdami „smegenų mityboje", mes visas kūno (ir odos) celes sveikomis ilgiausiai užlaikome. Tada mažiau kyla pagundų niekniekiais užsiimti: odą dažais gadinti (mėgdžiojant laukinius), odos raukšles darkyti (sekant šykščius gobšuolius), plaukus persodinti (save į kaliausę verčiant) ir, pelnagaudžiams atsidavus, kitokiais niekdarbiais save į niekus versti.

Sveikos smegenys talkins mums odą, plaukus ir kitas kūno dalis gerame stovyje užlaikyti net senatvės sulaukus, gerokai į saulėlydį palinkus ir visai jokių dirbtinių priemonių odos pagražinimui nenaudojant.

3. Geri žodžiai be tokių darbų — tingaus apgaviko savastis

Netark nė vieno gero žodžio, jei kartu jų nepalydi teigiama veikla. Tik didini blogį, jei Tamstos gražiausius žodžius nelydi naudingi darbai. James Russell Lowell tvirtina, kad visi pasaulyje puikūs sentimentai neatsveria vieno gero darbo. Žmonijos ateitis bus tokia, kokią ją padarys darbas.

Tokio gėrio pasiekimui pasakėlių negana: reikia nuo mažens vaikui ekonominį pagrindą rengti, vaiką atitinkamai išauklėti ir išmokslinti, sveikas politines nuotaikas jame įdiegti ir padėti žmoniškos religijos nuostatus įsisavinti.

Toks darbas yra sunkus, bet jis visiems privalus, jei norime savo jauniesiems žmoniškos ateities. Kito kelio tokiai ateičiai nebuvo, nėra ir nebus, nes negali būti — toks darbas yra gamtos dėsnių vykdymas. Tokių dėsnių nepaisant, dar kitus tūkstančius metų stokosime geravalių. Nieko gero ir toliau reikiamame kiekyje nesulauksime, jei vien Naujų metų linkėjimu savo veiklą pradėsime ir baigsime, jei Dievui ar kam kitam savo darbo atlikimą pavesime, o patys toliau nyksime: po senovei artimą stumsime šalin, jam koją kaišiosime, špygą (kad ir kišenėje) rodysime, pamazgomis apipilsime, jam reikale nepadėdami ir šimtus kartų dar kitaip nežmoniškai, nekrikščioniškai ir nelietuviškai elgsimės.

Taigi, gražios — net dievobaimingos kalbos be jų įgyvendinančių darbų yra sumišusios asmenybės, neišsivysčiusių smegenų savininko elgesys. Tokių tuščiavidurių garsiakalbių netiesa kurtina padoriųjų ausis ir drumsčia tvarkingųjų rimtį. Dar mums visiems reikia šioje srityje daug dirbti, nes mūsų tarpe vis dar atsiranda rudų silkių, kurios tuos tuščiavidurius — be darbo dangų, atgimimą žadančius — palaiko. Tik nuo mažens pradėtas ar jau suaugus puoselėtas asmenybėmis susitvarkymas nušluos tokius nevykėlius šalin iš mūsų kiemo: tada jie ne dievobaimingu šauksmu, bet visuomenišku darbu turės pelnytis duoną. Būtinai turime su savimi susitvarkyti, tik tada pajėgsime nepamiršti reikiamo darbo, kad sugebėtume tarti išmintingam žmogui vertus žodžius. Šitaip nesielgdamas kiekvienas šliesis prie apgaviko.

Gražius, teisingus žodžius turi lydėti tokie pat darbai, ypač visus suaugusiuosius esančius vaikų artumoje, ar jie bus tėvai, mokytojai, gydytojai, dvasiškiai bei visi kiti. Tik taip elgiantis Naujieji metai bus mums visiems daug laimingesni.

4. Nesiteršimas dvasiniu purvu

Išmeskime, sudeginkime visas skaityti nevertas knygas, nė nepažvelkime į tokią įvairiopai mus menkinančią spaudą. Vaikai ir suaugusieji liaukimės teršę save dvasiniu purvu šlykščių spaudinių, tokių vaizdų bei garsų pavidale.

Liaukimės besižegnoję tik perkūnui trenkus: pradėkime žegnotis nuo mažens — rengiantis apsaugai nuo įvairių nelaimių, įskaitant užbėgimą už akių išvengiamoms ligoms bei tokiems nelaimingiems atsitikimams.

Visi gerinkime savo laikraščius — paliovę skaldytis junkimės: mūsų spaudos kokybė pagerės. Ypač gerinkime vaikams skirtus spaudinius. Nuo vien nerealių-fantastiškų išsigalvojimų šliekimės prie padorių, gyvenimiškų, vaiko asmenybę ugdančių, psichologiškų dalykų. Yra anglų kalba vaikams skirtų laikraščių, kurie lietuviukams būtų tikra brangenybė: pamėgdžiokime juos lietuviškame apvalkale. Fondai remkime tokį mūsų vaikams neįkainojamą gėrį.

5. Nuo blogio atsisakymas yra mažo vaiko, ne paauglio darbas

Ragink „ne" sakyti — be narkotikų ir visokio kitokio blogio apsieiti tik ikimokyklinio darželinio amžiaus vaikus, jei nori susilaukti gerų pasėkmių. Vėlesnio amžiaus — paaugliams toks sakymas neatneša laukiamos naudos. Kartą įpratęs rūkyti, girtauti, narkotikus vartoti, ištvirkauti, kito nuosavybės negerbti, vyresnius ar tėvus niekinti, vyresnio amžiaus asmuo sunkiai pasitaiso, dažniausiai net visai nesikelia iš tokio nužmogėjimo liūno. Juk ir kalvis tik karštą geležį kala, juk sodininkas tik jauną medelį lenkia.

Čia ir prieiname pensininkų labai sunkias pareigas mažųjų vaikų atžvilgiu: vyresnieji turi pažinti vaiką ir savu pavyzdžiu padėti jam pasisavinti visuomeniškus elgesius iš vyresniųjų per pirmuosius savo amžiaus metus. Vaikams įvairi, jų amžių atitinkanti vyresniųjų teikiama pagalba turi apimti ne vien žodį. Ir pavyzdys turi vaikui talkinti per pirmąsias penkerias vaiko amžiaus pakopas.

6. Tinkamos penkios pakopos — visam gyvenimui sveiko kelio nutiesimas

1. 1-ji Pakopa: **Kūdikystė** (iki pusantrų metų). Vaikas gimsta, turįs daugiau socialumo negu mes manome. Jis pas jį gausėja priklausant nuo to, kaip su juo elgiasi tėvai, jo prižiūrėtojai ir su juo esantieji vaikai. Jų elgesiai ilgą laiką turi įtakos vaiko socialumo išsivystyme. Tuo metu labai svarbu yra kalba, dainuojantys žaislai, supimas, mylavimas bei kūdikio jaukus motinos rankose laikymas. Iš čia ryškėja mūsų močiučių lopšinių nepakeičiamas gėris kūdikio išsivystyme į tikrą žmogų.

2-ji Pakopa: **Vaikystė** (nuo pusantrų iki 3 metų) reikalauja saugios aplinkos tyrinėjimams ir socialumo ugdymui. Suaugusieji padeda tokiems, kai jie atkrinta į kūdikystę.

3-ji Pakopa: **Ikimokyklinis-darželinis amžius** (4-5 m.): Kelias į kompetenciją. Toks jau pajėgia šalia šeimos domėtis šalimais asmenimis, bet šeima vis dar lieka jo pasaulio centru.

4-ji Pakopa: **Ankstyvesnieji mokykliniai metai** (6-8 m.): Pradedama suprasti socialinius pasaulius: šeimą ir mokyklą. Tėvų pareiga vaikui padėti sklandžiai eiti prie didesnio neprikausomumo ir skatinti taisyklių laikymąsi.

5-ji Pakopa: **Vidurinieji mokykliniai metai** (9-11 m.): Tokiems įtakingiausi mokytojai yra kiti vaikai. Tą tėvai turi ne tik suprasti, bet ir padėti reikale. Negalima tokių vaikų apleisti; reikia jiems diegti socialumą ir vertybes. Tik tuomet tos vertybės vaikuose įsitvirtina. Čia tėvams talkon turi ateiti visi aplinkiniai gyventojai: didi ir maži, visų profesijų asmenys.

Kiekvienai minėtai pakopai reikalinga savita, tam laikotarpiui atitinkanti vyresniųjų pagalba. Tik taip auklėjamas, visu vyresniųjų talkinamas vaikas vystosi į pagarbos vertą jaunuolį, vėliau į suaugusįjį. Taip išauklėtas žmogus, yra geravalis, taikos įgyvendintojas mūsų tarpe. Matom, kad ne nuo mūsų pamiltų ir iki šiol kartojamų linkėjimų atsiranda geravaliai mūsų tarpe. Šiame reikale tinkama gyva ir negyva aplinka lemiamai paveikia. Todėl visi dabar iš apsnūdimo prisikėlę, teisingai veiklai užgimę, stokime reikiamų, suaugusiui būtinų vaiko atžvilgio darbų atlikimui.

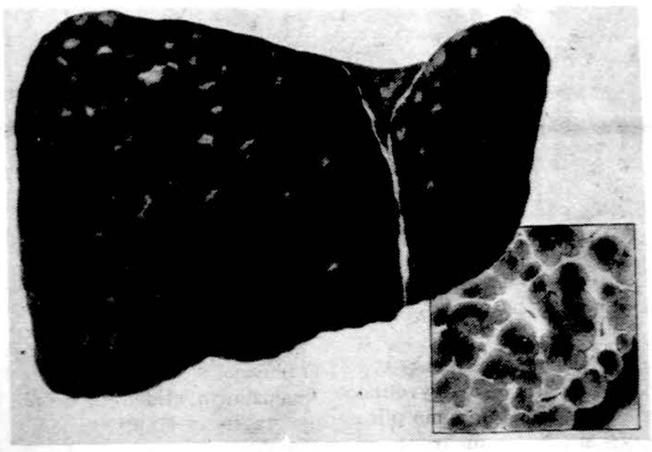

Kai tūlas lietuvis prageria žirgą ir kamanėles, jo kepenų buvęs lygus paviršius tampa panašiu į netašytų akmenų grindinį. Visos kepenys sukietėja, sumažta ir savo darbo neatlieka. Tai kepenų cirozė (cirrhosis of the liver). Ši pirmyn einanti, visas kepenis apimanti chroniška liga, atsiranda dėl įvairios kilmės uždegimo ir net 70% tokių atsitikimų kyla dėl alkoholizmo. Nykstančios kepenų celės mėgina atsigauti — regeneruotis: sudaro nenormalius celių guzus. Jungiamasis audinys apsupa juos ir galutinai užsmaugia celes (necrosis). Mirštama netekus kepenų. Kvadrate mikroskopinis tokių kepenų vaizdas.

7. Atskyrimas grūdų nuo pelų

Taip turime susitvarkyti asmenybėmis, kad pajėgtume atskirti grūdus nuo pelų. Lietuviams nepriimtinas amerikiečiams duodamas patarimas, būk norint išvengti lytinių ligų reikia sumažinti intymume partnerių skaičių ar naudoti gumines priemones, nes jos neapsaugo nuo lytinių ligų, įskaitant ir nepagydomą AIDS pavietrę, jei nesusilaikoma intymume iki vedybų.

Blogį reikia rauti iš šaknų. Tokios negerovės nebus sukontroliuotos, kol šeimos galva lankys kokaino namus ir ten kokainą keis į laisvo elgesio moters jam teikiamą paslaugą. Tada jis namuose užkrės savo žmoną, o pastaroji savo gimdomą kūdikį. Šis kelias yra pats plačiausias išplitimui visų per intymumą dabar pasibaisėtinai greitai plintančių pavietrių. Dabar jau atsirado grėsmė ir visai tvarkingiems žmonėms, todėl visi, visomis jėgomis turime kovoti su žmogaus netapimu tikru žmogumi, pasigavę tinkamą išsiauklėjimą ir apsišvietimą.

8. Nusiteikimas visų turimų negalių tvarkymui

Nusiteikime reikiamai tvarkyti visas turimas kūno, proto ir nusiteikimų negeroves. Mes apasileidžiame, laiku nepradedame tvarkyti sutvarkomas, sukontroliuojamas blogybes. O kai jau šaukštai po pietų, tada tik prašome būtinos, bet mums nebegalinčios padėti pagalbos.

Liūdniausios dienos yra gydytojui prieš save turint pusamžį vyrą, rūkiusį nuo 9 metų amžiaus ir jau net vandens nenuryjantį dėl tabako sukelto vėžio stemplėje. Tas pat ir su plaučių vėžiu: joks gydymas nepadeda, kai vėžys paplinta po kūną. Tada šeimai ir tokiam ligoniui atsiranda nepakeliamos sunkenybės.

Ir stroje žarnoje bei prostatoje vėžys tvarkytinas, bėgant jam už akių. Tikrai lietuviškas sėlenomis gausus maistas: rupi duona, vaisiai, daržovės yra geriausias vaistas prieš vėžio atsiradimą storoje žarnoje. Tyrimas paslėpto kraujo išmatose taip pat padeda tokį vėžį anksti susekti. Dėl prostatos vėžio vyrai turi kas pusmetis ar kasmet tikrintis pas gydytoją, o moterys dėl krūtų vėžio turi taip pat tikrintis ir dar pačios savas krūtis tikrinti. Tik taip elgiantis apdžius lietuviškų ašarų upeliai dabar liejami didžia dalimi dėl mūsų visų nerangumo minėtus reikalus tvarkyti.

9. Širdies neprižiūrėjimas yra stipriausios giltinės ankstyvas prišaukimas

Aštriausią dalgį šiame krašte turi širdies arterijų sklerozės giltinė. Tik po jos seka plaučių vėžio, storosios žarnos ir prostatos vyrams, o krūtų moterims giltinės. Už tai dabar visi mūsiškiai liaukimės snūduriavę širdies ir kitų organų apsaugos srityje. Elkimės taip: 1. išsitirkime kraują būdami gydytojo žinioje. 2. Pasninkišku maistu imkime liesinti savo per riebų kraują. Jei jis bus dar ir per rūgštus ar per saldus — irgi tvarkykimės. Neapsileiskime ir tinginiavimu, nutukimu ir per aukštą kraują turėdami. Tik kai taip elgsimės mažiausiai per pusmetį, tuomet, jei vis dar reikės, gydytojas kraujo liesinimui vaistų dar pridės. Būtinai neatidėliokime priskretimo arterijose sumažinimo. Jei taip nesitvarkysime, mažai mums tepadės įvairios širdies operacijos.

10. Apgavikų vengimas sveikatos tvarkyme

Visame krašte siauste siaučia visokie išnaudotojai. Tarkimės tik su sąžiningu ir pajėgiu sveikatos atstovu, o kitais reikalais su tokiu dvasiškiu, politiku bei teisės žinovu. Antros nuomonės visada teiraukimės kiekviename svarbiame reikale. Tik taip elgdamiesi mažiausiai nukentėsime ir laimingesnių dienų Naujuose metuose susilauksime.

Išvada. Liaukimės buvę užsispyrusiais — iš degančio tvarto neinančiais ožiais. Reikiamu darbu bėkime visoms užbėgtinoms negalėms už akių. Vaikuose visuomeniškumą, jų patikimumą ugdykime. Tinkamai talkinkime paliegėliams. Padėkime prispaustiems tėvynėje. Į tiesų sveikatos kelią veskime paklydusias avis. Saugokime save ir saviškius nuo širdies arterijų sklerozės.

Visi pasineškime pilnon sveikaton, tuomi savo tautai greitindami išsivadavimą iš priespaudos. Jauni tėvai pradėdami lietuvišką gyvybę, būkime trejopai tinkamai pasiruošę: turėkime sveiką kūną, skaidrų protą ir neapdumtus nusiteikimus. O tuomet taip pradėtą gyvybę sveikai išnešiokime, nesužeistai pagimdykime ir tinkamos aplinkos suteikimu išauklėkime per pirmuosius vienuolika metų, ypač per pirmąjį tos gyvybės amžiaus pustuzinį.

Visi, ypač tėvai, dvasiškiai, mokytojai, gydytojai ir kiti su vaiku reikalų turintieji, liaukimės mėginę jį dabinti padorumo, visuomeniškumo, tautiškumo, religiškumo ir kitokiomis puošmenomis vietoj tikrai jį auklėję. Jos nuo neišauklėtųjų atkris kaip žirniai nuo sienos. Taip atsitinka su tokiais ir suaugusiais.

Už tai šiais Naujais metais neapsileiskime: imkimės svarbiausios veiklos. Visi sutartinai, prakaituojant dirbdami, mokslui paklusdami ir religijai nusiteikdami, renkime dirvą geravalio lietuvio atėjimui į mūsų tarpą. Tada bus palengvintos visos dabar mus slegiančios naštos.

Tik minėtai dirbdami skatinsime vaiko kūrybinius polėkius, draugiškumą, visuomeniškumą ir patikimumą. Toks jis bus laimingas su savimi ir su jį supančia aplinka. Taip rengdami saviškį į normalų asmenį, dar jį išmokslinsime. Tada neatsidžiaugsime jaunosios kartos ne tik žmoniškumu, bet ir lietuviškumu. To visi trokštame, todėl griebkimės už tokius troškimus įgyvendinančios veiklos, kad ir šių dešimt sveikatos dėsnių prisilaikydami. Nerkimės iš įvairiopo nežmoniškumo kailio ir užsivilkime mus nepralenkiančiai dabinančiu rūbu. Tai sunkus, bet vertas imtis darbas. Visiems sėkmės!

Pasiskaityti. Joanne Oppenheim: *Raising a Confident Child.* New York, Pantheon Books.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: $70.00. Foreign countries $70.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$70.00	$40.00	$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	$40.00	$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Susitarimui: treč., ketv., šešt.
436-5566

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba **246-6581**
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. VILIJA R. KERELYTĖ
CHIROPRAKTIKA
— Amber Chiropractic —
5522 S. Wolf Rd.
Western Springs, IL
246-4000
Valandos pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1166;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st. St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Lietuvai

REIKIA DAUGIAU LIETUVIŲ

Tiek tėvynėje gyvenantieji tautiečiai, tiek išeivijos lietuviai nuolat domisi Lietuvos gyventojais, jų skaičiumi, dinamika, tautine sudėtimi, atskirų miestų bei vietovių gyventojų skaičiumi. Visa tai sužinoti mums padeda skelbiamos statistinės žinios, jų analizė. Ypač daug patarnauja gyventojų surašymo duomenys. Surašymai pokario metais vedami maždaug kas 10 metų, kartu su visos Sovietų Sąjungos gyventojų surašymais. Jie buvo pravesti 1959, 1970, 1979 metais. Dabar (sausio 12-19 d.) vėl vyksta naujas gyventojų surašymas, kurį praveda šiam reikalui paruošti asmenys.

Mus daugiausia domina Lietuvos gyventojų natūralus prieauglis (gimimai, mirimai), o taip pat jų migracija, vadinasi, judėjimas — imigracija iš kitų sovietinių respublikų ir emigracija — išvykimas iš Lietuvos. Bet ir be visuotinio surašymo yra būdų nustatyti apytikrį gyventojų skaičių ir jų judėjimą, naudojant apskaičiuojamus duomenis. Juos kartkartėmis pateikia Sov. Lietuvos Valstybinis statistikos komitetas. Ir dabar surašymo išvakarėse, du tos srities darbuotojai — Marytė Karalienė ir Petras Gaučas — savo rašinyje „Nemuno kraštas ir jo gyventojai" („Tiesa", Nr. 294, 1988) pateikė nemaža mus dominančių žinių. Pravartu ir jas žinoti, nes oficialūs surašymo duomenys dar negreitai bus paskelbti.

*

Kiek dabar yra Lietuvoje gyventojų? 1988 m. spalio pradžioje jų buvo 3,705,000. Iš jų 2,516,00 arba 67.9% gyveno miestuose. Jie sudarė tik 1.3% visos Sovietų Sąjungos gyventojų. Lyginant su kitomis respublikomis, mažiau gyventojų buvo Estijoje, Latvijoje, Turkmenijoje ir Arménijoje. Bet Lietuvą neseniai aplenkė Moldavija, Tadžikija ir Kirgizija, baigia pavyti Arménija ir Turkmenija. Didžiausias Lietuvos gyventojų prieauglis buvo 1958-1961 m., kai kasmet gyventojų priaugdavo po 46,000. Iš jų 39,000 buvo natūralus prieauglis,o 6,000 — atvykėliai iš „brolišku respublikų". Jų skaičius ir kitais metais didėjo. 1987 m. natūralus prieauglis siekė 22,400, o imigracija (daugiausia rusų) — 16,600.

Vaikų gimstamumas okup. Lietuvoje mažas. Tam yra priežasčių. Pirmiausia butų stoka. Daugelis jaunų šeimų (vyras ir žmona) gyvena atskirai arba bendrabučiuose, susitalpinę viename mažame kambarėlyje. Jaunieji sutuoktiniai vengia turėti vaikų („planuoja"), labai išplitę abortai. Pirmaisiais pokario metais gimstamumas dar buvo aukštas. Taip apie 1960 m. kasmet gimdavo apie 62,000 vaikų. 1980 m. jau gimė tik 52,000 vaikų. Bet po to vėl ėmė didėti. 1987 m. gimė 59,400 vaikų. Abortų skaičius 1980 m. buvo 45,000, 1987 m. 38,000. Esant tokiam lygiui, kiekvienai moteriai tektų vidutiniškai 2.2 vaiko. „Šitiek vaikų ateityje vos užtikrintų paprastą gyventojų reprodukciją, t.y. Lietuvos gyventojų skaičius būtų stabilus — jų nei gausėtų, nei mažėtų", — rašoma minėtame statistikų rašinyje. Bet ne visos šeimos turi vaikų. Tokių yra 12%. Taigi gyventojų skaičiaus stabilumui reikėtų, kad pusė šeimų augintų po 2, kitos po 3 vaikus. Deja, daugiausia vaikų Lietuvoje gimdo ne lietuvės moterys, bet gudės, lenkės, rusės; mažiausia — žydės.

1987 m. 530 moterų pagimdė dvynukus, o trys moterys — trynukus. Kiekvieną dieną Lietuvoje gimsta vidutiniškai 163 vaikai. Mūsų laikais kaimo moterys visada gimdydavo daugiau vaikų kaip miestietės. Bet dabar kaimai sunyko, juose nedaug tėra jaunų šeimų, taigi miestai šiuo požiūriu aplenkė kaimus. Tačiau dabar kaimas vėl ima „atsigauti", nes kaimuose padidėjo jaunimo skaičius.

*

Mirtingumas Lietuvoje didėjo 1965-1985 m. 1987 m. nuo širdies ir kraujo apytakos sutrikimo ligų mirė 22,033 arba 60% visų mirties atvejų. Kas šeštąjį mirusįjį pakirto vėžys. 1984 m. dėl apsinuodijimų alkoholiu mirė 516, bet 1987 m. pravedus blaivybės akciją, tik 216. 1987 m. nelaimingų atsitikimų pakirsti mirė 3526 asmenys, apie dešimtadalis visų mirusių. Daugėja ir savižudybių skaičius. Jų 1987 m. buvo net 1051. Pusė savižudžių — alkoholikai.

Dar gal skaitytojui bus įdomu patirti, kad Lietuvoje dabar yra 152,000 psichinių ligonių. Iš jų 60,000 serga alkoholizmu bei alkoholine psichoze (daugiausia vyrai). Alkoholiui pirkti 1987 m. kiekvienas vyras (16 m. ir vyresnis) vidutiniškai išleido 257 rublius, 1985 m. 320 rb. 1987 m. vienam žmogui teko 6.3 litro alkoholio, bet 1985 m. net 12.8 litro. Paskelbus blaivybę, mirtingumas nuo alkoholio sumažėjo 10%, o nelaimingų atsitikimų skaičius nukrito 20%.

1987 m. gyventojo amžiaus vidurkio trukmė pailgėjo ligi 72.5 metų (moterų — 77 m., vyrų — 68).

Šiuo metu Lietuvoje yra apie 990,000 šeimų, kurios jungia 87% gyventojų. Apie 6% vyrų ir 10% moterų yra nevedę (vieniši). Šeimos narių skaičius mažėja. Našlės, netekėjusios arba išsituokusios moterys sudaro apie 36% 30 metų ir vyresnio amžiaus moterų. Iš viso Lietuvoje yra apie 250,000 moterų ir 35,000 vyrų našlių, daugiausia vyresnio amžiaus.

Kasmet Lietuvoje išsituokia daugiau kaip 11,000 porų. Vadinasi, trims santuokoms tenka viena ištuoka. Ištuokų skaičius didėja tiek miestuose, tiek kaimuose.

Tautiškai mišrias šeimas dažniausia kuria ukrainiečiai (87% visų besituokiančių šios tautybės žmonių), gudai — 79%, rusai — 56%, žydai — 52%, lenkai — 48%. Bet lietuviai dažniausia kuria lietuviškas šeimas: mišrių santuokų tebūna apie 7%. Tačiau Vilniuje, kur yra daug gyventojų nelietuvių, tautiškai mišrios santuokos siekia 37%, nors 1970 m. tebuvo 20%.

Į Lietuvą, matyt, dėl geresnių gyvenimo sąlygų vis dar plūsta gyventojai iš kitų respublikų, daugiausia iš Rusijos. Jie apsigyvena dažniausiai miestuose ir dirba pramonėje, bet yra nemaža valdininkų, pensininkų. Taip 1987 m. atvyko toks skaičius: į Vilnių — 1728, Sniečkų — 1609, Kauną — 1100, Šiaulius — 795, Klaipėdą — 742. Jų atvykimas ir pasilikimas turės nemažą įtaką ir lietuvių skaičiui Lietuvoje. Statistikai numato, kad dabar vykdomo gyventojų surašymo metu lietuvių bus priskaičiuota nebe 80%, kaip 1979 m., bet apie 78%. Atitinkamai padidės rusų, gudų, ukrainiečių skaičius. Taigi lietuviai turėtų stengtis sulaikyti imigrantų skaičių ir patys daugiau gimdyti vaikų.

b. kv.

DOVANA V. KUDIRKOS GIMTADIENIUI

A. Kairio „Nemarioji Giesmė"

JONAS DAUGĖLA

„Tavo gimimo dieną mūsų kiemą nuklojo baltai mėlynas sniegas. Ale taip mėlynas, kad nebuvo galima žiūrėti — akys raibo... Tu gimei jau saulei įdienojus — ir dangus nušvito, nors buvo debesuota, o languose pasirodė saulė... Dievas atėjo, atnešė Kalėdų dovaną, padėjo man ant kelių ir išėjo. Gražus kaip angeliukas buvai"... (psl. 21)

Tokiais jautriais motinos žodžiais Anatolijus Kairys savo naujame romane nusako dr. Vinco Kudirkos gimimą. Jis gimė 1858 metų paskutiniąją dieną. Jo gimimas buvo tokia brangi kalėdinė dovana ne tik jo mamulei Elzbietai, bet ir visai mūsų tautai. Juk jis gimė kaip tik tuo laiku, kada jo genijus, neišsemiama kūrybinė energija ir idealizmas buvo mūsų tautai labiausiai reikalingi.

Ir kai šiais metais Kudirkos gimtadienio dieną visi triukšmingai pasitiksime Naujuosius 1989 „Varpo" metus, drauge švęsime ir V. Kudirkos 130 metų gimtadienį. Tad ir šis naujausias A. Kairio romanas yra puiki ir prasminga dovana šiam gimtadieniui ir „Varpo" šimtmečio paminėjimui.

Netenka abejoti, kad A. Kairys šiandien yra produktyviausias lietuvių išeivijos literatūros kūrėjas. Vien paskutiniais metais jis savo kūrybinį derlių praturtino keliais naujais kūrybiniais pėdais. Išskirtinai yra savita ir būdinga A. Kairio kūrybinė platuma ir įvairumas. Jis rašo romanus, dramas, komedijas, kuria poeziją ir libretus muzikiniams pastatymams. Tad A. Kairio kūrybiniai turtai stebina mus ne vien veikalų skaičiais, bet ir jų įvairumu.

Be abejo, tik literatūros kritikai, istorikai ir rašytojai bei meno žinovai galės tiksliai pasverti viso šio Kairio kūrybinio lobio tikrąją vertę. Tačiau eilinis skaitytojas labai imliai skaito jo romanus, noveles. Už savo kūrinius jis yra jau laimėjęs kelias premijas, jo dramas ir komedijas noriai vaidina mūsų išeivijos teatrai ir dar noriau juos seka žiūrovai.

„Nemariąją Giesmę" autorius pavadino istorinio romano vardu. Manyčiau, kad gal geriau tiktų biografinio romano antraštė. Šis romanas yra daug daugiau skirtas V. Kudirkos gyvenimo keliui išryškinti ir jo charakteriui parodyti. To meto istoriniai įvykiai vyksta tik Kudirkos asmeniškų išgyvenimų priedangoje. Be abejo, V. Kudirkos asmeninio gyvenimo nieku būdu neįmanoma pilnai pavaizduoti, nesudarant atitinkamo jo gyvenamojo laikotarpio fono. Ir reikia pasakyti, kad A. Kairys „Nemarioje Giesmėje" visa tai talentingai suderino. Romano turinį paspalvina jauno „Kudirkievicz" siautimas lenkiškuose dvaruose ir meilės nuotykiai, jo noras būti ponu ir panieka žemės darbui. Ir šiame fone dar daugiau išryškėja jau Kudirkos atsivertimas ir idealisto charakteris.

Šiam romanui autorius pasirinko kiek savitą, bet daugelio naudojamą formą. V. Kudirka Naumiestyje jau mirties agonijoje gyvena paskutiniąsias savo gyvenimo valandas. Jo gyvybės siūlą dar kiek palaiko stiprūs vaistai ir rūpestinga jo draugės Valerijos globa. Jų abiejų širdys meilės jausmais jau buvo suliepsnojusios pačioje jaunystėje. Tačiau gyvenimo sąlygos neleido jiems susijungti į bendrą šeimyninį gyvenimą. O vėliau, jau toms sąlygoms pasikeitus, Valerija pasipiršo Vincui. Bet tada Vincas atsakė: „Negaliu, aš jau susižiedavęs su Lietuvos Literatūra".

Mirštantis Kudirka ir ištikimoji globėja Valerija prisimena visą audringą Kudirkos gyvenimą, jaunystės vėjavaikiškumą ir dešimtį metų pasiaukojimo tėvynei ir lietuvybei. Ir šiais mirštančio varpininko prisiminimais supinta „Nemarioji Giesmė" lyg gabiai surežisuoto filmo ekrane vaizdžiai praslenka skaitytojo akyse. Romano veiksmas tiesiog burte užburia kiekvieno jautresnio skaitytojo dėmesį ir jausmus.

Jaunystėje V. Kudirka buvo pasidavęs to laiko sulenkėjusios inteligentijos ir akademinio jaunimo dvasiai: „Mano jaunystė žiburiavo nerūpestingumu, gyveno poetinėmis iliuzijomis... Naktys buvo mano, dienos — mano naktys. Merginos alpo, studentai mane pamėgdžiojo".. (46). Tačiau kaip tik siautulingos meilės su dvarininkaite Stefa įkarštyje Ožkabalių Jonas paliko jam „Aušrą". Sulenkėjęs Lietuvos kaimo sūnus staiga pajuto: „Dievo ilgesys, bet aš pozityvistas, vis tik įsitikinau, kad erdvėje tuštuma, tyvuliuoja mano būsimieji keliai ir žygiai, iš ten turi ateiti galia atburti, kas užburta, atidengti, kas uždengta, ir atvesti prie svajonių išsipildymo" (115). Kudirkos staigus atsivertimas Kairio romane yra jau tiesiog istoriko tikslumu aprašytas.

Šiame romane autorius, be paties Kudirkos, kitų būdingesnių literatūrinių charakterių nesukūrė. Visi kiti veikėjai yra žinomos istorinės asmenybės ir jie yra daugiau tik pavardėmis atpažįstami. Gal kiek ryškesnis yra Valerijos charakteris. Yra išryškinta jos gyvenimiškoji nelemtis — gyvenimas be meilės ir tikrosios meilės neišsipildymas. Ji išryškėja, kaip ypatingo sentimentalumo moteris: „Jeigu tu mane, Vincuk, išvežtum į salą Baltijos viduryje ir ten pastatytum pilį iš vien gintarų, savo rankomis sužvejotų, tai aš tau pastatyčiau gintarinę spaustuvę. Tu rašytum gintarinius eilėraščius, gintarinėmis raidėmis... tada siųstum gintarinėmis bangomis į gintarinę Tėvynę"... (201)

Neabejotinai A. Kairys yra kruopščiai išstudijavęs aprašomojo laikotarpio istorinę medžiagą. O ypatingai V. Kudirkos „Tėvynės Varpus". Romane veikėjų lūpomis yra paliesta eilė problemų, kuriomis tuo metu gyveno lietuvių tauta ir jos nuolat buvo minimos „Varpe". Užkabinamas mūsų inteligentų „kinkų drebėjimas", mišrių šeimų žala, lietuvių emigracija į tolimas šalis, išeivių nesutarimai ir pan. Paliečiama ir Kražių tragedija bei knygnešių „Sietyno" organizacijos žiaurus likvidavimas dėl savųjų išdavystės. Kai kurios vietos yra pažodžiui nurašytos iš „Tėvynės Varpų".

Autorius nevengia paliesti ir to meto socialines problemas. Jisai pasidarė savitą vaizdą, kaip tos problemos brendo to meto lietuvių inteligentijoje. Sprendžiant tas problemas, atsirado ir ideologiniai-politiniai skirtingumai. Sunku šiandien tiksliai spręsti, ar autorius visai teisingai visa tai romane pavaizdavo. Tačiau yra ryškiai pabrėžtas V. Kudirkos tautinis liberalizmas: „Užtikrinau jį — socialistu nemanau būti. Man nerūpi dešinė, dar mažiau kairė. Mano pasaulėžiūra — Lietuva". Šis jo nusistatymas yra dar paryškintas J. Vileišio lūpomis: „Aš galvoju, kad, išsprendus tautos sąmoningumo mįslę, išsispręs ir darbininkų klausimas. Mano idėja — tautos vienybė" (177) „Ne drąsa gimdo didvyrius, o didvyriai drąsą" (215).

„Nemarioje Giesmėje" galima užtikti ir labai gražių lyrinių atspalvių. Mamulės pasaka, kurią ji jam papasakojo prieš mirtį apie karalaitę Aušelę, yra tikra šio romano puošmena. Ši pasaka yra puikus literatūrinis pavyzdys, kuris galėtų būti naudojamas lituanistinėse mokyklose ir skaitymui literatūriniuose vakaruose.

Ši mamulės pasakos legenda ištisai lydi Kudirkos gyvenimo aprašymą ir savo simboline prasme nenutraukiamu siūlu supina romano intrigą ir jo atomazgą. Aušrelė, negalėdama ištekėti už mylimo bernelio, iš širdies skausmo užmigo ir popieriniame karste buvo paguldyta kalnelyje. Jos mistika persekiojo Kudirką. Jis dažnai lankydavo tą legendarinį kalnelį. Ir pagaliau jis pajuto: „Mano rankose popierinis karstas! Jokia galybė nesunaikins šio popierinio karsto! Aš ji atidarysiu! Aš prikelsiu savo karalaitę... išmokysiu skaityti ir rašyti, aš duosiu jai naują veidą"... (63).

Pergamentiniame karste miegančią karalaitę Kudirka žadino popierinio „Varpo" dūžiais. Miegančiai karalaitei — Lietuvai prikelti jis išleido „Varpą": „Ir aš paskambinsiu. Tegirdi mano priesaiką motina... Paskambinsiu taip, kad mano varpas bus girdimas toli už tėvynės sienų. Jį girdės visi. Gyvieji ir mirusieji... Gubernatoriai ir pats caras! Girdės visi — kas nori ir kas nenori" (121). Ir taip prieš šimtą metų lietuvių tautai pradėjo skambinti „Varpas". O jo gimdytojas 1899 m. lapkričio 16 d. užmerkė amžinajam miegui akis. Bet jo pagimdytas „Varpas" nenustojo skambėjęs. Jo popieriniai dūžiai prikėlė iš miego karalaitę Aušrelę, ir Kudirka išpildė savo priesaiką motinai. Tačiau šiandien ir vėl tą karalaitę ne tik užmigdyti, bet ir nužudyti bando tas pats priešas.

Tad pačiu laiku A. Kairys gabaus kūrėjo plunksna priminė mums Didžio Varpininko grubų, bet šviesų gyvenimo kelią ir sugrąžino į anos istorinės didybės laikus. Šiuo romanu A. Kairio kūrybinis talentas dar kartą skaidriai prašvito. Jis supynė istorinio laikotarpio realybę su Didžiojo Varpininko žmogiškosios asmenybės charakteriu ir jo išgyvenimais. Tuo pačiu „Nemarioji Giesmė" liko didelis įnašas į mūsų literatūrinį lobyną.

Tikėkime, kad A. Kairys dar ne kartą pradžiugins mus panašia vertinga dovana.

Dr. Robertas Vitas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro vicepirmininkas, kalba prieš plk. Šovos paskaitą.

Nuotr. **J. Tamulaičio**

BALTASIS BANGINIS

HERMAN MELVILLE

ROMANAS

Išvertė P. Gaučys

96

Matydamas kaip reikalai susiklostė ir kad ėjo apie milžinišką banginį — patį didžiausią, kokį esu matęs savo gyvenime, — ryžausi jį sugauti, nepaisydamas jo rodomo įtūžimo. Galvodamas, kad virvė gali atsirišti ar kad dantys, ant kurių buvo apsisukusi, galėjo lūžti (nes mano vyrai, kai pagriebia virvę, kaip velniai ją traukia), visa tai matydamas įšokau į savo pavaduotojo valtį (kapitono Mounttopo), buvusią šalia manosios ir, paėmęs pirmą pasitaikiusią perstekę, ją pasiunčiau tam proseneliui. Bet tamsta patikėsi?... Po akimirkos buvau aklesnis už šikšnosparnį. Abi mano akys buvo užtaškytos juodom putom... o viduryje, ore iškilo banginio uodega tartum marmuro varpinė. Nebuvo galima pasitraukti.

Ir kai apgraibom ieškojau kitos perstekės, uodega krito kaip Limos bonia, perskeldama valtį į dvi dalis, ir abi jas paversdama skeveldrom. Ir su pakelta uodega baltoji kupra praėjo traukdamasi tarp likučių, tartum jie būtų buvę skiedros. Mėginome atitolti nuo tos vietos, pamišėliškai plaukdami. Norėdamas išvengti smūgių, akimirksniu kaip dėlė įsikibau į rankeną perstekės, kurią buvau įsmeigęs pabaisai, tačiau banga mane nuplėšė iš ten, ir tą pačią akimirką, pašokęs pirmyn, gyvulys kaip žaibas panėrė. Ir tada, tai ši antroji geležis mane sučiupo čia (prisilietė rankos žemiau peties). Taip mane griebė čia ir mane nutempė į pragaro liepsnas. Ligi, garbė Dievui, geležis perskrodė mano kūną nuo peties ligi riešo ir vėl galėjau pakilti į paviršių. Šis, čia stovįs ponas, tamstai papasakos, kas nutiko vėliau. Tamstai ji pristatau, kapitone, dr. Bungeris, laivo gydytojas. Mielas Bungeri, kapitonas... O dabar, Bungeri, tamsta papasakok savo dalį.

Minimas ponas ligi tol stovėjo šalia jų, jokiu išoriniu ženklu neparodydamas savo aukšto laipsnio, kokį turėjo ant laivo. Vilkėjo išblukusiais mėlynais vilnoniais marškiniais ir sulopytom kelnėm. Ligi to laiko jo dėmesys buvo paskirstytas tarp smeigtuko, kurį laikė vienoje rankoje, ir žirnelių dėžutės, laikomos kitoje, laikas nuo laiko metant kritišką žvilgsnį į abiejų kapitonų kaulines galūnes. Tačiau jo viršininkui jį pristačius Ahabui, jis mandagiai nusilenkė ir pakluso savo kapitono įsakymui.

— Tai buvo baisi žaizda — pradėjo pasakoti gydytojas, — ir mano patariamas, kapitonas Bloomeris nukreipė mūsų senąjį Sammy...

— „Samuel Enderby" — tuo vardu vadinamas mano laivas, — pertraukė berankis kapitonas, kreipdamasis į Ahabą. — Brolau, pasakok toliau.

— ...šiaurės link, kad išeitume iš to ugningo karščio, viešpatavusio pusiaujuje. Aš dariau ką galėdamas, naktimis budėjau prie jo ir buvau labai griežtas maisto atžvilgiu...

— O! Labai griežtas! — sušuko pacientas ir pasikeitusiu balsu tęsė: — jis gėrė su manim tiek daug karšto romo, kad galiausiai jau nebegalėjo matyti mano perrišamų žaizdų ir pusiau girtą mane siųsdavo į lovą apie trečią valandą ryto. O! Niekas negali prilygti daktarui Bungeriui, budinčiam prie ligonio! (Na, Bungeri, juokis! Kodėl nesijuoki? Juk tamsta žinai esąs puikus, linksmas padauža). Bet tęsk toliau, aš beveliju verčiau žūti nuo tamstos rankos, nei būti išgelbėtam bet kurio kito žmogaus.

— Be abejo, tamsta būsi pastebėjęs, — tęsė šaltakraujis ir padorus Bungeris, akim mirktelėjęs Ahabui, — kad mano kapitonas nepraleidžia progos papokštauti. Bet nieku jam nepakenksiu, jeigu pridursiu, kad aš, Jack Bungeris, senas garbios dvasiškijos narys, esu griežtas abstinentas. Aš niekad negeriu...

— Vandens! — sušuko kapitonas. — Jis niekad negeria vandens. Jis jam kenkia. Šviežias vanduo jį apsargdina hidrofobija. Bet tęsk toliau... Pasakok rankos istoriją.

— Taip, bus geriau tęsti — ramiai atsakė gydytojas. — Prieš šelmišką kapitono Bloomerio įsiterpimą norėjau pasakyti, kad, nepaisant mano geriausių pastangų, žaizda vis ėjo blogyn ir blogyn, iš tikrųjų, ser, reikalas ėjo apie bjauriausią atvirą žaizdą, kokią gydytojas kada nors buvo matęs... daugiau kaip dvi pėdos su keliais coliais ilgumo... Aš ją išmatavau. Žodžiu, ji pajuodo... ir aš žinojau kas bus vėliau ir taip ji buvo amputuota... Bet aš nieko neprisidėjau prie tos kaulinės rankos tai yra priešinga visoms taisyklėms, tai yra kapitono darbas, o ne mano, jis pavedė dailidei ją padaryti, ir šis jos gale uždėjo tą kūjo galvą, kad kam nors sutriuškintų makaulę, kaip manau, kartą mėgino padaryti su manąja. Kartais jį apsėda šėtoniškos užmačios. Pažiūrėk tamsta į šį įdubimą (jis nusiėmė kepurę ir, praskleidęs plaukus, parodė puoduko gilumo duobę kiauše, nors ten nebuvo matyti jokių randų ar sužeidimų). Kapitonas tamstai papasakos; kaip tai įvyko jis žino.

— Ne. Aš nežinau, bet jo motina žinojo, nes jis gimė su ja. Ak, Bungeri! Koks tamsta eisi šelmis! Kai tamsta numirsi, Bungeri, reikės tamstą panerti į spirito skiedinį, reikia tamstą, tokį padaužą, išlaikyti būsimiems amžiams!

(Bus daugiau)

PERĖJĘS DAUGELIO PAREIGŲ KELIU

Kun. Juozo Dambrausko, MIC, kunigystės auksinė sukaktis

Prieš penkiasdešimt metų, tai yra 1939 m. sausio 22 d. vyskupas William O'Brien suteikė keliems marijonų diakonams kunigystės šventimus. Tarp jų buvo kun. Juozas Dambrauskas, šiuo metu dirbąs Milwaukee, Wisc., Šv. Gabrieliaus parapijoje. Bet Sukaktuvininko gyvenimo kelias yra labai vingiuotas, daug pareigų jis yra nešęs savo pečiais, daug darbų yra dirbęs ir palikęs įspastus gilius pėdsakus Marijonų vienuolijoje ir bendroje pastoracijoje.

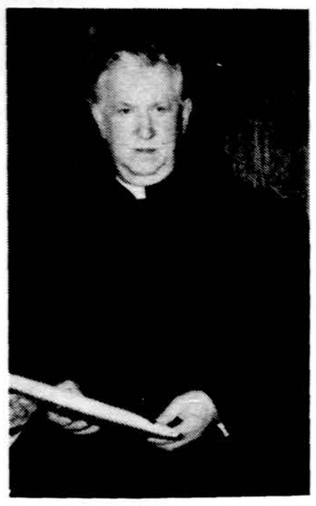

Kun. Juozas Dambrauskas, MIC, — sukaktuvininkas

Kun. J. Dambrauskas yra gimęs Elizabeth, N.J., 1913 m. lapkričio 15 d. Tuojau buvo pakrikštytas Juozo Kazimiero vardais Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Jam krikšto sakramentą suteikė kun. Jonas Švogžlys. Tėvai buvo Juozas ir Amelija Čarneckaitė, kurie nuoširdžiai rūpinosi savo šeima ir auklėjo ją lietuviškai ir katalikiškai. Juozas dar turėjo du brolius ir vieną seserį. Elizabeth parapijoj 1926 m. buvo arkivyskupas Jurgis Matulaitis, atvykęs iš Lietuvos į Tarptautinį Eucharistinį kongresą. Jis lankė tada įvairias lietuvių parapijas Amerikoje. Tais metais Sukaktuvininkui rugpjūčio 1 d. dabartinis palaimintasis jam suteikė Sutvirtinimo sakramentą.

Pradžioje J. Dambrauskas mokėsi Elizabethe. 1927 m. persikėlė į Marijonų įsteigtą berniukų aukštesniąją mokyklą Clarendon Hills. Ir čia besimokydamas, panoro tapti marijonu vienuoliu, nes jam patiko, kad vienuolija yra lietuviška ir artima jo trokštamam išganymo siekimui. 1929 m. jis buvo priimtas į Marijonų noviciatą ir, atlikęs pirmuosius bandymus, 1930 m. liepos 16 d. padarė pirmuosius vienuoliškus įžadus. Nuolatinius įžadus padarė 1936 m., jau studijuodamas teologiją. Kaip jau minėta, 1939 m. sausio 22 d. gavo kunigiškus šventimus, bet dar studijavo toliau, kad įgautų pilnesnį teologijos pažinimą ir kaip kunigas būtų naudingesnis žmonių tarnybai.

Kunigas Juozas Dambrauskas pirmiausia buvo paskirtas į Aušros Vartų parapiją Chicagoje. Čia tuomet buvo plati sielovados dirva, čia pašonėje buvo leidžiamas dienraštis „Draugas", o jis dar padėjo dirbti ir su Marijonų vienuolijos bendradarbiais. Jo uolumas ir nepaprastas pasiaukojimas kunigiškam darbui, nuolatinė įtampa pareikalavo sveikatos taisymo. 1944 m. jis buvo palaisvintas nuo klebono pareigų Aušros Vartuose ir kurį laiką gydėsi.

Truputį sustiprėjus kun. Dambrauskas jau buvo paskirtas į Milwaukee Šv. Gabrieliaus parapiją klebonu ir vienuolyno vyresniuoju. Ten tada buvo ne tik dirbantieji, bet ir studijuojantieji Marquette universitete marijonai. Bet kai reikėjo **pakeisti Marianapolio aukšt.** mokyklos direktorių, jis tuoj skiriamas toms pareigoms, kurias sėkmingai ėjo trejus metus. Paskui vėl grįžo į Milwaukee ir pats ėmėsi studijų Marquette universitete. Studijavo istoriją ir šalutinius mokslus ir 1955 m. gavo magistro laipsnį.

Įsigijęs mokslinę specialybę vėl skiriamas į Marianapolio mokyklą mokytoju. Čia dėstė istoriją. Paskiau čia buvo paskirtas vienuolyno vyresniuoju, kuris turi rūpintis ten gyvenančiais vienuoliais ir pačia mokykla. Tuo pačiu metu buvo išrinktas ir provincijos tarybos nariu. Šiose pareigose ilgai buvo, net būdamas viceprovincijolu. Nuo 1963 m. vėl grįžo į Milwaukee vienuolyno vyresniuoju ir čia išbuvo du laikotarpius — šešerius metus.

Kaip geras administratorius **ir sumanus vienuolis bei kunigas** 1969 m. liepos 28 d. generalinėje kapituloje Romoje kun. Juozas Dambrauskas buvo išrinktas Amerikos Šv. Kazimiero **provincijolu šešeriems metams. Išbuvęs tose pareigose vieną šešmetį, jis perrinktas provincijos kapituloje 1975** m. dar antrai kadencijai — vėl šešeriems metams provincijolu. Tas pareigas ištisus dvylika metų be perstojo ėjo, rodydamas didelį uolumą ir pasiaukojimą, kai reikėjo važinėti tarp paskirų vienuolynų, net kelis kartus vizituoti Argentinos marijonus ir dalyvauti keliose kapitulose, nes tuo metu po visuotinio Bažnyčios suvažiavimo reikėjo atnaujinti ir naujiems nuostatams pritaikyti vienuolijos **konstituciją.**

Eidamas sunkias provincijolo pareigas 1967 m. liepos 8 d. dar buvo paskirtas pareigoms vicepostuliatoriaus, kuris turėjo rūpintis arkiv. Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimo byla Amerikoje. Tas pareigas eina ir dabar paskelbimui šventuoju. Jis turėjo progą 1987 m. dalyvauti iškilmėse Romoje, kai popiežius Jonas Paulius II paskelbė Marijonų vienuolijos atnaujintoją arkiv. Jurgį Matulaitį palaimintuoju. Savo sukaktuvėse jis gali didžiuotis ir tuo, kad savo darbais yra prisidėjęs prie palaimintojo iškėlimo į altoriaus garbę.

Nuo 1981 m. vėl darbuojasi Milwaukee Šv. Gabrieliaus parapijoje ir vienuolyne, nors dabar jau vienuolynas ir parapija tiek sumažėjo, kad ten yra tik vienuolių rezidencija ir parapija. Jam padeda taip pat buvęs provincijolas kun. Jonas Jančius.

Tai tik prabėgomis žvilgsnis į šios savaitės sukaktuvininko, sekmadienį švenčiančio auksinę kunigystės sukaktį, gyvenimo kelio bruožus. Dar reikia priminti, kad jis daugelį metų buvo provincijos tarybos narys, jaunesniųjų kunigų egzaminatorius, vedęs parapijose lietuviškas ir angliškas misijas, seserims vienuolėms vedė aštuonių dienų rekolekcijas, nors visuomet buvo jautrus sveikatos atžvilgiu, bet uolus darbuose ir pareigose. Dabar dažnai reikia eiti pas gydytojus, **nes jau ir akys nebe taip gerai** veikia, ir kraujo cirkuliacija nebe tokia stipri, bet jis nesiskundžia nei savo silpnumais, nei amžiaus našta, nei darbais.

Sukaktuvininkui tenka tik palinkėti laimingai atšvęsti auksinę kunigystės sukaktį, padėkoti Dievui ir palaimintajam Jurgiui Matulaičiui, kurio reikalais jam tenka ir dabar rūpintis. Linkėtina dar toliau darbuotis tokiu pat uolumu **Dievui ir Bažnyčiai, žmonėms** ir vienuolijai, kad kunigiškoji sukaktis būtų tik paskatas geriems darbams.

P. Stakys

NAUJAS DAKTARAS

Prieš du mėnesius, t.y. lapkričio mėn. Michigano valstybiniame universitete Lansinge baigė mokslus buvęs Grand Rapids, Mich., LB apylinkės pirm. Benius Kušlikis, gaudamas daktaro laipsnį Ph.D. iš framakologijos ir toksikologijos mokslų. Jo disertacijos tema buvo „Metabolic activation in the rat, dog, guinea pig and human of 4.4 — methylenebis (2-chloroaniline)". Kitaip sakant, tyrė gyvybinių ląstelių cheminius pasikeitimus, kai jos virsta energija ar gamina naujas ląsteles bei pakeičia senąsias ir į tą kaitą įliejant spec. chemikalus. Dar paprasčiau galėtume pasakyti, kad disertacija buvo apie „virškinimo veiksmų tyrimus gyvuliuose ir žmoguje, veikiant spec. medžiagomis". Tuo būdu pati disertacija įeina į vadinamus „Metabolism studies in cancer research" tyrimus. Dabar dr. Kušlikis gavo pasiūlymą ir jį priėmė iš Wisconsin valst. universiteto Madisone tęsti toliau vad. „post doctoral work" toksikologijos srityje farmakologijos dept. Jis numato ten pasilikti 1-2 metus.

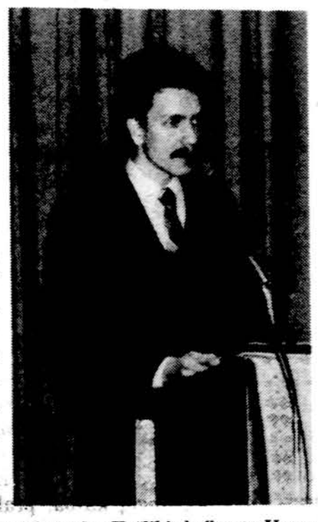

Dr. Benius Kušlikis kalba per Vasario 16 minėjimą.

B. Kušlikis gimė Grand Rapids, Mich., nau jų ateivių šeimoj 1954 m. vasario 12 d. (JAV prez. A. Lincoln g.d.). 1972 m. baigė vietinę gimnaziją, o 1976 m. baigė studijas Michigano u-te, Ann Arbore su B.S. laispniu chemijoj, būdamas visą laiką dekano garbės studentų sąrašuose. 1977 m. jis nuėjo dirbti į Grand Rapids žinomą Bladgett ligoninės laboratoriją, toksikologijos (apsinuodinimo) skyrių, kaip chemikas. Ten iškilo jo didesnis susidomėjimas ligų kilmėmis. 1978-83 m. jis apsivedė ir įsitraukė į lietuvišką veiklą. Kadangi jis buvo studijavęs muziką, kurią labai mėgsta, tai tapo nepakeičiamu taut. šokių grupės akordeonistu. Taip pat greit jis buvo išrinktas į vietinės LB apyl. vicepirm. ir vėliau 2 metus buvo apyl. valdyos pirm. Jis norėjo, dalinai ir motinos skatinamas, kad lietuvių vardas būtų mieste ir apyl. plačiau žinomas, tai surado ir susitarė su radijo stotimi WEHB FM 89.9 banga ir įvedė lietuvių pusvalandžio savaitinę radijo programą, kurią vedė sėkmingai, pasikvietęs Povilą Glovicką ir padedant vyresniesiems, iki 1983 m. Kitų vadovybėje ta Lietuvių Ainių — Lithuanian Heritage Radio veikia jau devinti metai. Gavęs valstybinę stipendiją (Fellowship) 4 metams išvyko į Lansingą ir tas studijas dabar apvainikavo daktaro laipsniu.

Kadangi dr. Kušlikis yra didelis muzikos mėgėjas, tai tuo jis net papildydavo savo pajamas. Jis yra aukšto ūgio, ramaus būdo, ryžtingas, stiprios valios ir stiprios atminties lietuvis. Nežiūrint, kad su žmona augina dvi dukrytes ir sūnų, bet per 4 metus vis tiek pasiekė savo tikslą. Tuo džiaugiasi jo tėveliai Marija ir Ignas Kušlikiai, brolis Algis, seserys Laima, Liucija ir Aldona su šeimomis. Taip pat džiaugiasi ir Gr. Rapids lietuvių apylinkė, nes jis yra pirmasis iš naujųjų lietuvių ateivių, čia gimęs ir pasiekęs daktaro laipsnį. Visi jam linki geriausios sveikatos ir sėkmės jo profesiniame darbe kartu neužmirštant ir lietuviškos veiklos.

S. Balys

Ne tas yra miręs, kuris iš gyvenimo pasitraukia didžiai kilniai gerbiamas, bet miręs yra net ir tas gyvasis, kurio veide išdegintas gėdos ženklas.

L. Tieck

DOVANA LIETUVAI 1989 METAMS

BESILAISVINANČIOS LIETUVIŲ TAUTOS REIKALAMS 100 DOL. AR DAUGIAU AUKOJUSIŲ ASMENŲ IR ORGANIZACIJŲ SĄRAŠAS NR. 2

LIETUVOS LAISVĖS ATSTATYMO **FUNDATORIAI** YRA:

Po 100 dol. aukoję: Ona ir Jonas Gradinskai, Chicago, IL.; Marija Linas, M.D., Chicago, IL; Rimas ir Audra Misiūnai, New York, NY; Jonas ir Ona Motiejūnai, Prescott, AZ; Stasys ir Birutė Židoniai, Riverside, IL.

LIETUVOS LAISVĖS ATSTATYMO **MECENATAI** YRA:

Po 500 dol. aukoję: A. B. Gruss, West Palm Beach, FL; dr. Kavaliūnaitė ir Rimantas Bitėnas, Bronxville, NY; Edmundas ir Rūta Kulikauskai, LaPalma, CA; Gediminas Mickevičius, Michigan City, IN; Marija Ulinskaitė, Rochester, NY; Stasys ir Zuzana Žilevičiai, Chicago, IL.

LIETUVOS LAISVĖS ATSTATYMO **RĖMĖJAI** YRA:

Po 250 dol. aukoję: Irena Kairytė, dr. ir p. J. A. Šontai.

Po 200 dol. aukoję: Dalia ir Vytautas Černiai, JAV LB Clevelando apylinkė, kun. Viktoras Dabušis, dr. ir p. A. Gamziukai, R. O. Graudis, Romas ir Nerija Kasparai, Adomas ir Lina Mickevičiai, E. ir V. Radveniai, Žalgirio Šaulių kuopa (Cleveland).

Po 150 dol. aukoję: R. Ambrozaitis, JAV LB East Chicago apylinkė, Ričardas Kontrimas, Gediminas Rajackas, Česlovas Rukuiža.

110 dol. aukojęs: P. Navickas.

Po 100 dol. aukoję: A. ir E. Ambražiūnai, dr. K. G. Ambrozaitis, V. ir G. Ankai, Br. J. P. Apshaga, K. Aukštkalnis, R. Aukštuolis, A. Ažubalis, M. Ališauskienė, K. ir B. Bačanskai, J. Bačanskas, St. J. Baras, dr. J. A. Bilėnas, F. ir J. Bobinai, B. Brasauskas, Alg. J. Brazinskas, M. Budrys, M. D., St. Butkaus Šaulių kuopa (Dearborn Hts., MI), V. G. Čeičys, M.D., A. ir F. Galdikai, A. ir A. Galinaičiai, Alg. ir T. Gečiai, dr. D. ir E. Giedraičiai, S. Girdauskas, A. Girnius, B. Graužinis, J. ir A. Gumbelevičiai, Alg. Gureckas, L. ir P. Heiningai, R. ir D. Ivaškos, R. ir D. Jakai, S. Jakubonienė, M. Janonienė, C. Janušauskas, M. Jasėnienė, R. Jauniškis, M.D., D. ir J. Jurgučiai, J. ir V. Jurkūnai, J. Kackelis, p.p. Kironiai, J. Klimaitienė, Ant. Kliorienė, P. ir J. Klioriai, M. Krauchūnienė, A. ir V. Kriščiūnai, V. ir A. Lapatinskai, A. Laužikienė, V. ir D. Lembertai, M. Lembertas, A. ir J. Marmai, O. Mažionytė, K. Meškonis, P. Mikšys, V. ir L. Milukai, A. ir A. Mulioliai, A. ir A. Musteikiai, Pr. ir G. Nariai, E. ir R. Nemickai, A. ir A. Norkai, J. ir I. Palubinskai, A. Pargauskas, V. ir R. Petrauskai, J. ir R. Pikūnai, J. Pivoriūnas, dr. J. Plikaitis, V. Prišgintas, V. ir M. N. Raišiai, dr. N. ir T. Remeikiai, S. Rickutė, L. K. Rimkus, J. Rugelis, Ant. Sabalis, A. Sabutis, V. ir O. Šalčiūnai, M. Šimanskis, A. ir L. Simonaičiai, E. ir I. Simonaičiai, G. ir A. Siručiai, V. Skrupskelytė, D. ir G. Skučai, A. ir V. Šmulkščiai, A. Šmulkštys, M. D. J. Spurgis, D. ir S. Strasiai, C. K. Straukas, dr. Ant. Sužiedėlis, Taupa (Cleveland), N. ir F. Taruliai, V. ir A. Tomkai, dr. V. ir V. Tumasoniai, S. ir V. Tuskeniai, J. Valaitis, A. ir V. Valavičiai, J. ir B. Vodopolai, V. ir B. Volertai, K. J. Zemeckas, M. Žemeikienė, O. ir J. Žilioniai.

Per MARGUTĮ (ved. Petras Petrutis) gauta 7445 dol., per LAISVĖS VARPĄ (ved. Petras Viščinis) gauta 450 dol., per LAISVĖS ŽIBURĮ (ved. Romas Kezys) gauta 140 dol.

Vajui pasibaigus visų aukotojų pavardės bus paskelbtos Pasaulio Lietuvyje.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS — *GREIT PARDUODA*

RIMAS L. STANKUS

361-5950 **636-6169**

Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klijentais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamai.**

HELP WANTED

A quality interior contracting firm seeking experiencied kitchen and bathroom installers. Knowledge of plumbing & electricity important. (Must speak English; must have transportation & tools). **642-0642.**

Ieškau moters prižiūrėti seną moterį dienomis, Marquette Parko apylinkėje. Skambinti Genei Cleland, tel. **331-0999 po 6 v.v.**

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS

BELL-BACE REALTORS

INCOME TAX — INSURANCE

6529 S. KEDZIE

778-2233

GREIT IR SĄŽININGAI PATARNAUJAME PIRKIME BE PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.

Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užeit pas

BUDRAITIS REALTY

6600 S. Pulaski

767-0600

GOVERNMENT HOMES $1.00 (U Repair. Foreclosures, Tax Delinquent Property. Now Selling. This area! Call (Refundable) 1-407-744-3220 Ext. K 664A for listings.

POPULAR LITHUANIAN RECIPES

Nauja devintoji laida

Suredagavo

Juzė Daužvardienė

Šiomis dienomis „Draugo" spaustuvė atspausdino devintą laidą šios populiarios virimo knygos.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos susidomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomet buvo didelis.

Kaina su persiuntimu **$6.50**

Illinois gyventojai moka **$6.94**

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS,

4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Stret

Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.

655-2020

KLAUDIJUS PUMPUTIS

Simas Kiaulekis iš Lietuvos ieško, kas norėtų pasikeisti pašto ženklais. Jis norėtų gauti nenaudotų JAV ir Jungtinių Tautų ženklų bei atvirlaiškių. Siūlo atsiųsti naudotų ir nenaudotų SSSR ir Lietuvos pašto ženklų. Adresas: **Raselniai 234400, P. O. Box. 34, Lithuania.**

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

IŠEIVĖS MEMUARAI. Marija Aukštaitė. 175 psl. 1988	$12.00
LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA. Nr. 8. 527 psl.	$10.00
ILGESIO VALANDĖLĖS, Eilėraščiai. Leonardas Šimutis. 227 psl. 1987	$8.00
VIENA ŠIRDIS. Prem. romanas. An. Kairys. 192 psl. 1988	$7.00
M. K. ČIURLIONIS, kūrėjas ir žmogus. Stasys yla. 468 psl. 1984	$15.00
ALYTUS IR JO APYLINKĖS. Monografija. Tadas Navickas. 288 psl. 1988 *.	$18.00
LENKŲ VIEŠPATAVIMAS LIETUVOJE, trečioji laida. Kun. Kazimieras Prapuolenis. 365 psl. 1987	$10.00
RAŠTAI, I tomas. Poezija Jonas Aistis. 450 psl. 1988	$15.00
DIENORAŠTIS 1915-1919. Petras Klimas. 456 psl.	$20.00
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI. J. K. Karys. 255 psl. 1953	$5.00
GELMIŲ BALSAI, premijuotos novelės. Vyt. Alantas. 236 psl. 1984	$10.00
LIETUVOS GINKLUOTOS PAJĖGOS 1918-1940. Vitenis Statkus. 1040 psl. 1986	$27.00
LIETUVIŲ ŽEMDIRBYSTĖS PAPROČIAI IR TIKĖJIMAI. Liet. liaudies tradicijos. Jonas Balys. 242 psl.	$12.00
RINKTINIAI RAŠTAI, I t. J. Puzinas. 864 psl. 1983	$12.50
RINKTINIAI RAŠTAI, II t. J. Puzinas. 748 psl. 1983	$12.50
KALBĖKIME LIETUVIŠKAI (vaikams) Nij. Mackevičienė. 88 psl. 1987	$3.00
RINKTINIAI RAŠTAI IV t. Krikščionybė Lietuvoje. Zenonas Ivinskis. 750 psl. 1987	$45.00
MANO KARTOS LIKIMINIAI METAI, poezija. Balys Gaidžiūnas. 104 psl. 1980	$5.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Trakų pilies dalis Nuotr. G. Kriaučiūnienės

PAGALIAU SKRENDAM NAMO SU NUOTYKIAIS

Įspūdžiai iš kelionės po Lietuvą ir į Torontą (6)

GRAŽINA KRIAUČIŪNIENĖ

Grįžome į viešbutį pietums. Čia mūsų laukė nemaloni staigmena. Transporto darbininkų streiko Paryžiuje dėka, mūsų kelionė pakeista. Skrisime į Amsterdamą pernakvoti. Kitą rytą į Paryžių, ten persėsim ir po dviejų valandų skrisime į Torontą. Šia žinia buvome nepatenkinti, nes pagal numatytą kelionę turėjome daugiau paros praleisti Paryžiuje. Ponia su lazda nutarė, kad Liusė taip tyčia padarė. Netikėjo ir telegrama. Sakė ji pati sau gali telegramą atsiųsti. Murmėjo, kad, grįžus į Torontą, viską išsiaiškins. Vargšė Liusė. Pilsto visiems konjako, kad tik revoliucijos nebūtų.

Važiuojame į aerouostą. Čia teko daugiau kaip valandą palaukti ir pamačiau šiurpų vaizdą, tiesiog iš karo metų. Žmonės, gavę leidimą emigruoti iš Rusijos, čia laukia vietos lėktuvė, su visu savo turtu. Patalynės suristos virvėmis, įvairūs dideli ir maži ryšuliai, didelės kartoninės dėžės surištos virve. Kūdikiai motinų rankose, seneliai, vieni sėdi pervargę, kitus mačiau miegant, pasitiesus antklodę tarp ryšulių. Taip laukia kartais net kelias savaites, o privatumo nėra. Per juos reikia praeiti einant į tualetus.

Grįžus prie grupės suradau Romą ir pasakiau, ką mačiau. Jis irgi nuėjo pažiūrėti. Į jo kėdę sukroviau švarkus ir ryšulius ir dalinuosi įspūdžiais. su grupės nare. Po minutės atėjo dvi rusės su vaiku ir pradėjo ant mūsų šaukti. Pasirodo, jos ant kėdės buvo palikusios lankstinuką, reiškia užrezervuota ir išėjo į miestą. Mano bendrakeleivė rusiškai suprato, tačiau neišsidavė. Taigi jos šaukia rusiškai, mes atsakome lietuviškai. Bendrakeleivė man vertėjauja, sako jos labai negražiai keikiasi. Norėjo užimti Romo kėdę, aš kėdę apkabinau ir neleidžiu. Prie mūsų buvo dar dvi tuščios kėdės. Rusėms gestais rodom, kad ten gali atsisėsti ir vaiką ant kelių pasisodinti, bet jos stovi ir toliau plūstasi. Pagaliau labai griežtu tonu pasakiau: „Jūs sėdit Vilniuje, mes sėdėsim Maskvoj!" Iš tono matyt suprato, kad nepasiduosim ir aprimo.

Ir vėl per muitinę, tik šį kartą buvo tuščia, tai patarnautojai turėjo laiko mus nuodugniai iškratyti. Aš nesijaudinau, žinau, neturiu nieko, kas neleidžiama, tad stebiu procedūrą. Iščiupinėja mano piniginės visus kampelius, ilgai žiūrėjo į lietuvišką Kasos viza kortelę. Ištikrino rankinuką. Rastus dar nenaudotus filmus tikrino, ar sukasi. Lagaminus nuosekliai tikrino, rado jubiliejinį Lietuvos aviacijos medalį, kurį pavartęs vėl atgal įdėjo. Į dolerinės sąskaitas net nedirstelėjo. Žodžiu, nieko nelegalaus neturiu.

Tačiau pasišaukė patarnautoją ir man pamojo su ja eiti. Einu per salę, kol priėjau duris į kambarį, kur laukė dar viena patarnautoja. Pasakiau lietuviškai, kad be vertėjos aš čia neisiu. Grįžtu atgal šaukdama Liusę, kurios dėmesį Romas jau buvo į mane atkreipęs. Tada visos trys nuėjome į paskirtą kambarį. Patarnautojos linksmai kikena, Liusė mane ragina šypsotis, o man pikta, kad taip nekultūringai elgiamasi. O metalui rasti instrumentą visą laiką turėjo rankoje, galėjo ten pat prie lagaminų patikrinti, kaip buvau tikrinta Toronte. Na tiek to. Tikrinant rado sidabrinį medalikėlį, kurį tėvas man buvo dovanojęs ir kurį užmiršau įrašyti ir rado, kad būtų trauktukas metalinis. Bendrai susumavus, šioje muitinėje jau daug mandagiau elgiamasi negu anksčiau. Tai vis M. Gorbačiovo įtaka. Tikrinant lagaminus jau viskas neverčiama ant stalo ar grindų, kaip anksčiau buvo. Tikiuosi, kad su laiku nebus ir tokios kratos kaip man buvo.

Į Amsterdamą skridome Aeroflot lėktuvu, kuris buvo labai švarus ir erdvesnis už Air France. Prie maisto duodama metaliniai valgymo reikmenys, o stipresnius gėrimus reikia pirkti už dolerius. Amsterdame atvykome vėlai. Žiūriu, mano didžiausias lagaminas, kurį primą kartą vartojau, suplėšytas. Liusė nuvedė į įstaigą, kur budinti surašė protokolą. Šį protokolą turėjau siųsti į Aeroflot atgauti pinigus už nuostolį. Tačiau buvo patarta net nebandyti, nes Aeroflot niekam už nuostolius nesumoka. Be reikalo tiek laiko sugaišau, o kiti bendrakeleiviai ant manęs labai pyko. Viešbutis arti, ten nuvykome po vidurnakčio, o ryte pusryčiai 7 val. Gaila, krautuvės uždarytos, o vitrinoje mačiau, koks pigus auksas, norėjau nusipirkti.

Po pusryčių ponia su lazda pakėlė audrą, nes jos lazda dingo. Liusė man davė visų autobuso bilietus, o pati pasiliko lazdos ieškoti. Nuvykus į aeroportą, kai kurie poniai bando sakyti, kad kiekvienas atsakingas už savo turtą. Ši pilnai sutinka ir toliau aimanuoja, kur dingo lazda. Kita jai sako, gal į Lietuvą išskrido, nes lazdoje buvo išdrožinėta raganos galva. Aš turėjau kitą teoriją — nepašventino lazdos tai ragana ir išskrido. Ta dūsauja, gal tikrai reikėjo lazdą pašventinti.

Pagaliau atvyko ir Liusė su lazda. Sulipom į lėktuvą. Kiekvienam ant kėdės padėta dvi maisto dėžutės. Prašoma prieš skridimą nevalgyti, tačiau vėluojame beveik valandą išskristi ir dauguma šio patarimo neklausėme. Tik vėliau sužinojome, kad čia buvo mūsų ne tiek pietūs, bet ir vakarienė. Kol atvykome į Torontą buvome gerokai išalkę. Čia visi atsisveikinome išskyrus ponią su lazda, kuri taip greit išvyko, kad ir savo lazdą užmiršo pasiimti.

Atvykus į stovyklavietę pakelėje į namus pirmiausia išpakavau keptą sūrį, juodos duonos kepalą. Užkandžiaujant surašėme visą kelionės maršrutą, kur, kada su kuo matėmės. Romas manęs klausia, kaip jaučiuosi po tiek laiko savo maistą gamindama. Apsidairiau ir pradėjau juoktis. Sūris iš Panevėžio, duona iš Kauno, sriuba iš Amerikos, o vanduo iš Kanados. Taigi jau esame beveik namuose. Taip baigėsi ši įspūdinga kelionė.

PARADOKSAI IR JŲ APMĄSTYMAS

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Skaitome ir girdime apie pasaulį ir mus sukrečiančius įvykius, skubame kasdieninio gyvenimo verpetuose, retai paanalizuodami kurį nors gyvenimo faktą, jo priežastis ar pasekmes. Kitaip sakant, retai temetame žvilgsnį giliau. Mūsų spaudoje daug reportažų tiek apie įvykius Lietuvoje, tiek apie mūsų gyvenimo veiklą šiapus Atlanto. Kaip margo filmo kaspinas, diena veja dieną, ir retai pamatome įvykius iš perspektyvos, nebent jie būtų įvykę labai seniai ir tapo medžiaga prisiminimams. Mūsų žiemos darbotvarkė yra labai turtinga, o Lietuvoje vykstantys pasikeitimai žadina mūsų viltis ir skatina ieškoti metodų į tuos pasikeitimus, vienaip ar kitaip reaguoti. Išeivijos kultūrinis gyvenimas nesustoja, nes išeivijos gyvybės tęstinumas, atėjus laikui, gali būti nepaprastai reikšmingas Lietuvai. Norisi susimąstyti ir paanalizuoti.

Gruodžio 4-5 dienomis Lietuvių Fondo įgaliotinės Mildos Lenkauskienės ir vietinės LB apylinkės iniciatyva Clevelande buvo pradėta Lietuvių Fondo dienų tradicija. Šeštadienio vakare buvo turininga ir aukšto lygio literatūrinė programa, kurioje aktorė Nijolė Martinaitytė savo menišku skaitymu prikėlė mūsų klasikus ir net labai abejingus asmenis įtikino Donelaičio Metų ir Anykščių šilelio grožiu, palydima Petro Aglinsko klasikinės gitaros. Programą atidarė LF įgaliotinė ir valdybos narė Milda Lenkauskienė. Trumpą ir sklandų fondo veiklos pranešimą padarė populiarusis Stasys Baras, kurio žavaus balso dėka, programai pasibaigus, ir Lietuvos himnas nuskambėjo nepaprastai didingai. Stipendijomis buvo apdovanoti keturi Clevelando lietuviai studentai ir buvo įteiktos premijos Tėvynės garsų radijo valandėlei ir „Dirvos" laikraščiui. Vakaro nuotaika buvo maloniai pakili, bet publikos buvo apgailėtinai nedaug. Nenoromis peršasi mintis, kad aukštesnio lygio programa be baro, be karštos vakarienės ir šokių nepritraukia žmonių... Ir tenka apmąstyti mūsų visuomenės dvasios reikalavimus ir skonį.

Sekmadienį po pamaldų Dievo Motinos parapijos salėje Milda Lenkauskienė ir LF pirmininkė Marija Remienė padarė išsamius pranešimus apie fondą ir įnašą į išeivijos lietuvybės išlaikymą. Buvo malonu matyti veiklias ir iniciatyvos bei atsakomybės nebijančias moteris, sau deramą vietą pagaliau iškovojusias vyrų dominuojamoje visuomeninėje veikloje. Prisimenu pirmuosius Bendruomenės įsikūrimo žingsnius. Kai viską pravesdavo vyrai, o moterys buvo kviečiamos sekretoriauti ir paruošti vaišes. Dabar galime girėtis moterų darbo įnašu į bendrą išeivijos aruodą.

Taip mąstant, pastebime pasikeitimus į naujoviškai pozityvią pusę mūsų visuomenininkų vyrų tarpe. Skemadienio programai tęsiantis, įdomus buvo naujai išrinkto PLB pirmininko dr. Vytauto Bieliausko pranešimas apie įvykius Lietuvoje, jam asmeniškai dalyvavus Lietuvos sąjūdžio posėdžiuose ir artimai susipažinus su Laisvės lygos veikla. Jis pasirodė esąs vienas iš nedaugelio mūsų visuomenininkų, kuris ne tik moka sklandžiai ir įdomiai pasakoti, bet sugeba savo kalboje nenaudoti mums įprasto „oratoriško" stiliaus ir vengti jau gerokai įkyrėjusio poetiško patoso. Jis net rimčiausiuose momentuose randa humoro elementą, kuris ne vien maloniai nuteikia klausytojus, bet skamba natūraliai ir įtikinančiai. Jo kalba buvo lyg gyva įspūdžių iliustracija laisvajame pasaulyje daugelį metų gyvenusio žmogaus, kuris pajėgia ir kritiškais momentais nusijuokti, kartais su ironišku kartėliu, o kartais ir su gyvu situacijos pajautimu ir sugebėjimu joje įžvelgti gyvenimo paradoksus. Toks jo kalbos būdas privertė mane „padūmoti" apie mūsų kalbėtojų stiliuje prasidedantį pavasarėjimą.

Prieš kelias savaites viena Clevelando televizijos stotis kreipėsi į lietuvius su siūlymu paruošti specialią programą atvaizduojančią tradicines lietuviškas kūčias. Uždavinys nebuvo lengvas, bet kelios energingos Clevelando skautininkės ėmėsi iniciatyvos. Viena skautininkė paruošė televizijos skriptą anglų kalba, praleido daug laiko repetuodama ir derindama tekstą, kad būtų išlaikytas nustatytas minučių skaičius. Reikėjo į juostą įrašyti lietuvišką kalėdinę muziką ir vėl repetuoti. Kitos skautininkės įsipareigojo paruošti dekoracijas, pagaminti valgius, papuošti stalą, o dviejų skautininkių uždavinys buvo sudaryti charakteringą lietuvišką „šeimą". Ar ne keista, kad kaip tik čia buvo susidurta su didžiausiais sunkumais? Atrodo, kad problema buvo, kad mums buvo reikalingi vyrai. Tiesa, kad filmuotojai paskyrė nepatogų filmavimo laiką savaitės vidury, darbo valandų metu. Nežiūrint to, pavyko surasti entuziastų, jų tarpe ir aukštas pareigas einančių jaunų moterų, kurios pažadėjo kelioms valandoms pasitraukti iš darbo, o du mokyklinio amžiaus vaikai tėvų rūpesčiu būsią atleisti nuo pusės dienos pamokų. Kadangi šeštadienis daugumai yra ne darbo diena, tai į generalinę repeticiją buvo sukviesti visi, kad būtų iki mažiausių smulkmenų surepetuota ir surežisuota. Punktualiai atvyko programos skaitytoja su savo naujagime dukrele ant rankų. Atvyko darbšti močiutė ir kita jauna motina su savo mažu sūneliu. Berniukas ir mergaitė prisistatė tuoj po lituanistinės mokyklos pamokų. Laukėme vyrų. Nesulaukus po gero pusvalandžio, rengėjoms perėmus vyrų „vaidmenis", buvo repetuojama. Vyrai nepasirodė...

Vėliau teko patirti, kad vienas jų buvo išvykęs iš miesto ir niekam apie tai nepranešęs. Antrasis ne tik į repeticiją neatvyko, bet pareiškė, kad jis programoje dalyvauti negalėsiąs. Iš jo kalbos galima buvo spręsti, kad jis apie tai ir pranešti nesirengė. Ir staiga man prisiminė viešnios iš Chicagos Marijos Remienės žodžiai, pasakyti Lietuvių Fondo vaišių metu: „Vyrai darbą palieka moterims, bet nuopelnus mėgsta prisiimti sau" ...Bet jaučiu reikalą pranešti, kad galutinis kūčių vakaro filmavimas antradienį po piet praėjo sklandžiai, filmavimą kartojant net penkis kartus. Nedalyvavęs repeticijoje asmuo savo kaltę išpirko maloniu elgesiu ir vyno taurele. Buvo malonu atsisakiusio „aktoriaus" vietoje matyti simpatingą svečią iš Lietuvos. O ką būtume darę be jo? Lietuviška šeima be vyrų?

Tuo pačiu metu Amerika rengėsi Gorbačiovo vizitui. Pradėjau teirautis, ką organizuoja mūsų veiksniai, išskyrus laiškų rašymą ir telegramų siuntimą, nes patyrėme, kad žydų bendruomenė Gorbačiovą žada sutikti jau jo atvykimo metu. Kažkur mūsų spaudoje buvo mažas pranešimas apie deomonstraciją Washingtone pirmadienį, gruodžio 5 dieną. Rašėme laiškus, siuntėme telegramas, skambinome į Baltuosius rūmus ir senatoriams bei kongreso atstovams, bet tai metodas, kuris neišeina į viešumą ir yra lengvai biurokratų nustumiamas į šalį, o eilinis pilietis apie tai nieko nežino. Aš asmeniškai pradėjau teirautis pas vietos vadus, bet visur atsakymas buvo neigiamas. Ir štai trys energingos Clevelando moterys pasiryžo suorganizuoti demonstraciją miesto centre tuo pačiu metu, kai Gorbačiovas kalbės Jungtinėse Tautose. Buvo pranešta, kad autobusas demonstracijos dalyvius paims iš Clevelando Lietuvių namų ir nuveš į miesto centrą, o po demonstracijos visus parveš atgal. Atrodė patogu ir gera, nes prieškalėdinio sezono metu nėra labai malonu grūstis į miesto centrą ir ieškoti automobiliui pastatyti vietos.

Atvykau į Lietuvių namus ir aš, atsigabenusi didžiulę Lietuvos vėliavą. Pastačius automobilį, susitikau su kitais pažįstamais. Staiga iš valgyklos patalpų išbėgo viena tarnautoja ir pradėjo bartis, kad kaip tik restorano priešpiečių laiku yra statomi automobiliai, nepaliekant vietos iš tarnybos atvykstantiems pavalgyti klijentams. Supratau, kad kažkas nėra tvarkoje, juo labiau, kad dviejų lietuviškų parapijų didelės automobilių aikštės buvo tuščios ir autobuso sustojimas nebūtų niekam padaręs nuostolio. Nesistebėjau, kad lietuvių namai buvo daugiau negu nepatenkinti. Ar pasikvietusi svečius, jiems siūlyčiau jų automobilius statyti į mano kaimynų kiemą, nors mano kaimynai nebūtų kviesti?

Susirinkome miesto centre gan gražus būrys su didelėmis ir mažomis vėliavomis. Netrukus prie mūsų prisijungė ir latviai su estais. Atskubėjo televizijos kameros ir laikraščių reporteriai. Oras buvo sausas, tik šaltas ir vėjuotas. Stovėjau su savo dukromis, anūkėliu seserėčia ir sesute ir stebėjausi, kad vienos organizacijos nariai tą demonstraciją boikotavo. Atrodo, kad nepatikę organizuotojai. Ar tai nebuvo visų lietuvių reikalas? Graudu, kai tokiais svarbiais momentais išryškėja lietuviško charakterio blogiausios ypatybės: vienybės stoka ir savojo „aš" garbinimas. Tai mūsų būdo silpnybės požymis ir svotiškas paradoksas: iš vienos pusės tariamės esą dideli patriotai, o savo patriotizmą pritaikome tik tais atvejais, kai galime pasigirti. Nustebau, kai, demonstracijos prakalboms pasibaigus, buvo giedami himnai, bet lietuviai savo himno negiedojo, tik „Lietuva brangi"... Kodėl? ir kieno iniciatyva? Gerokai suspaudė širdį pagalvojus, kad dabar jau ir Lietuvoje jis giedamas.

Tiek daug mūsų gyvenimo paradoksų ir prieštaravimų. Kai telefonu paskambinau savo dukroms ir seserėčiai apie demonstracijos laiką, nė viena iš jų manęs neklausė, kas tas demonstracijas organizuoja, tik džiaugėsi, kad įvyks. Ir jos visos gimusios toli nuo Lietuvos. Ir jos stebėjosi, kad nebuvo giedamas mūsų himnas.

Ir taip einame per gyvenimą, nešini garsiais šūkiais, bet realybėje paskendę paradoksų šešėliuose. Vieni dirba ir rūpinasi, kiti boikotuoja. Vieni vargsta ir pluša, o kiti net nesidomi. Dar kiti organizuoja, bet nesirūpina detalėmis, nuo kurių priklauso galutinis pasisekimas ir nuotaika. Buvo keista, kai, autobusui sausakimšai prisikimšus, šoferis per savo garsiakalbį paklausė, kurioje vietoje mus išleisti ir kurią valandą atsiimti. Kadangi autobusas buvo perpildytas, tai išvykome žymiai anksčiau, negu buvo skelbta. Vėliau patyriau, kad dar buvo punktualiai atvykusių asmenų, kurie jau autobuso nerado. Jaučiu, kad verta persvarstyti mūsų veiklos metodus ir nesitenkinti vien banaliais reportažais, o į reikalus pažvelgti iš visų pusių. Bus mažiau nepasitenkinimo, mažiau nesusipratimų ir gal geresni rezultatai.

Taip pat svarbu mūsų veiksniams ieškoti efektingesnių metodų už memorandumų ir laiškų rašymą. Gyvenimo tikrovė jau seniai įrodė, kad tuo nieko nepasiekiama. Baisaus žemės drebėjimo Armenijoje dėka trumpas buvo Gorbačiovo vizitas Amerikoje, bet prezidentas Reaganas turėjo savo paskutinę oficialią spaudos konferenciją. Buvo daug klausta, daug atsakyta, bet apie Pabaltijį nė žodžio. O juk skambinome telefonais ir pasiuntėme turbūt tūkstančius laiškų. Nei televizija, nei didžioji spauda apie tai nieko nežino, kaip nežino ir eilinis Amerikos pilietis. Nelabai seniai vienas reporteris, stebėjęs demonstraciją, burbtelėjo: „Tai jūs, pabaltiečiai, pagaliau pradedat atbusti". O mes galvojome, kad visą laiką buvo kas nors veikiama.

Kad žmogus būtų išmintingas, jam reikia pažinti visas knygas; kad jis būtų dorovingas, užtenka tik vienos — Evangelijos. *Larra*

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally Donald M., Jr.

VANCE

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Didžiulis koncertas, kurį atliks Lietuvių Operos choras, sol. Marytė Bizinkauskaitė, smuikininkė Linda Veleckytė ir muz. Robertas Mockus, bus vasario 26 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Marijos aukšt. mokyklos salėje. Diriguos muz. dr. Bronius Kazėnas ir muz. Audronė Gaižiūnienė. Ta pačia proga bus išleistas leidinys, kuriame bus sveikinimai ir skelbimai „Draugo" 80 metų sukaktyje. Taip pat bus trumpa „Draugo" istorija.

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijos Užgavėnių balius ir laimėjimai bus vasario 4 d., šeštadienį. Bus šilta vakarienė, šokiams gros geras orkestras „Žara". Stalus ir pavienes vietas reikia užsisakyti iš anksto klebonijos raštinėje arba pas Daną Mikužienę tel. 436-0769.

x Jonas Augustinius, kolekcionierius ir muzikos žinovas, Balzeko Lietuvių kultūros muziejui padovanojo kun. Benedikto Suginto archyvą, kuriame yra jo surinktų aukų sąrašai, iškarpos ir kt. Taip pat yra kun. B. Suginto stula.

x Lietuvos Vyčių 36 kuopa turės susirinkimą sausio 21 d., šeštadienį, 2 val. p.p. Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje. Susirinkimas labai svarbus. Kas gali aukoti kepsnių, uogienes ar kitokių viralų, iš anksto labai dėkojame.

x Wendy Prenskas, Marijos aukšt. mokyklos moksleivė, buvo pagerbta trečiojo distrikto veteranų sausio 8 d., sekmadienį, įteikiant jai taupymo boną ir žymenį.

x „Bridges", Lithuanian -American News Journal, pereitų metų gruodžio 10 nr., pasiekė spaudą ir skaitytojus. Nuo šio numerio žurnalas pradedamas redaguoti Eduardo V. Meilaus, Jr. Jis rašo įžanginį straipsnį apie Kalėdas. Taip pat yra nemažai informacijos apie lietuvių gyvenimą ok. Lietuvoje ir išeivijoje. Artimieji redakcijos bendradarbiai pažymėti kun. W. Wolkovich-Valkavičius, Thomas A. Michalski, Ph.D., Teresė I. Meiluvienė.

X Patikslinimas. „Draugo" sausio 14 d. laidoje, 3 psl., pagrindiniame straipsnyje yra praleistas sakinys. Turėjo būti: „šių metų pabaigoj sueis 90 metų nuo Kudirkos mirties ir 100 metų nuo „Varpo" išleidimo.

x Vincas Urbonas, Chicago, Ill., mūsų bendradarbis, lankėsi „Drauge", įsigijo įvairių leidinių už didesnę kainą ir įteikė 25 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuoširdus ačiū.

x Kun. A. Baltrushunas, Boston, Mass., Consulate General of Lithuania, Joseph Giedraitis, E. Northport N.Y., V. Gedgaudienė, Newhall, Cal., Antanas ir Valė Skriduliai, Daytona Beach, Fla., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 25 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Plačiosios Chicagos lietuviai, maloniai kviečiame atsilankyti į lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimą, įvyksiantį 1989 m. sausio 29 d. 3 v.p.p. LT namuose, Chicagoje. Programoje: Akademija. Meninė dalis. Vakarienė. Rezervacijos priimamos iki sausio 24 d. **tel. 434-7270** (E. Valiukėnienė). Kviečia Am. Lietuvių Tautinė s-ga.

(sk)

x Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas Chicagoje bus vasario 12 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Marijos aukšt. mokyklos salėje. Pamaldos katalikams Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, evangelikams — Tėviškės ir Ziono parapijų bažnyčiose. Minėjimą rengia Chicagos Lietuvių Taryba.

x „Vilniaus katedra laiko tėkmėje" — šią temą nušvies Br. Kviklys sausio 20 d. 7:30 val. vak. Vakaronę ruošia LB Vid. Vak. apygardos valdyba Jaunimo centro kavinėj ir kviečia visuomenę atsilankyti ir pasiklausyti žymaus visuomenininko įdomios paskaitos.

x Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Lockport, Ill., kaip ir visuomet, šį kartą pirmas atsiliepė į „Draugo" minimą 80 metų gyvavimo sukaktį su 100 dol. prie programinės skelbimų knygos išleidimo. Šia proga „Draugo" renginių komitetas ruošia koncertą vasario 26 d., sekmadienį, Chicagos Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

x Dr. Adolfas ir Algė Slėžai, Flossmoor, Ill., „Draugo" ir lietuviškos veiklos dosnūs rėmėjai, pratęsė prenumeratą 1989 metams, pridėjo visą šimtinę dienraščio stiprinimui ir 30 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Dr. A. ir A. Slėžams, mūsų garbės prenumeratoriams, už realią auką tariame nuoširdų ačiū.

x Sveikas maistas — širdžiai vaistas gydytojo pranešimas Alvudo pažmonyje Lietuvio sodyboje šį sekmadienį nuo 2 v. p.p. Dalyvauja kun. Juozas Juozevičius ir gail. sesuo Elena Peržinskienė. Kraujospūdžio matavimas. Pelenė — video filmas. Alvudo gėrybėmis pasivaišinimas. Visi laukiami. Visiems įėjimas laisvas.

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijos mokykloje galima užsisakyti maisto. Užsakymus reikia atiduoti sekmadienį, sausio 22 d. Maistą reikės atsiimti šeštadienį, sausio 28 d., tarp 9:30 ir 10:30 val. ryte. Informacijai galima skambinti Kristinai Kinčius tel. 599-3099.

x A. Paulauskas, Hemet (Panorama Village), Cal., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 25 dol. auką su tokiu prierašu: „Nors ir popierinis draugas, bet vertas paramos ir pagarbos". Nuoširdus ačiū už gražius žodžius ir auką.

x Prof. Irena Lange, California State University, Fullerton, Cal., Alex Lauraitis, Willow Springs, Ill., Bronius Gelažius, Chicago, Ill., Jonas Savickas, Burbank, Cal., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 25 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Marius Kiela, Justice, Ill., ilgametis „Draugo" skaitytojas, rėmėjas, pratęsė prenumeratą su 50 dol. auka. M. Kielai, mūsų garbės prenumeratoriui, tariame nuoširdų ačiū. Malonu paminėti, kad Marius Kiela su šeima neseniai atidarė naują restoraną 8100 Roberts Road, Justice, Ill. kurį pavadino „Baltia". Duoda įvairų lietuvišką maistą ir mūsų tautiečių ir amerikiečių mielai lankomas.

x L. Baltrušaitienė, Chicago, Ill., Ludmila Stulpin, Lake Worth, Fla., Ona Česakauskas, Montreal, Kanada, V. Suduikis, Palos Park, Ill., Mindaugas Putrimas, Toronto, Kanada, Adelė Plienas, Chicago, Ill., Adelaida Strijauskas, St. Petersburg, Fla., Vytautas Muraška, Philadelphia, Pa., už kalėdines korteles ir kalendorių, kiekvienas atsiuntė po 15 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

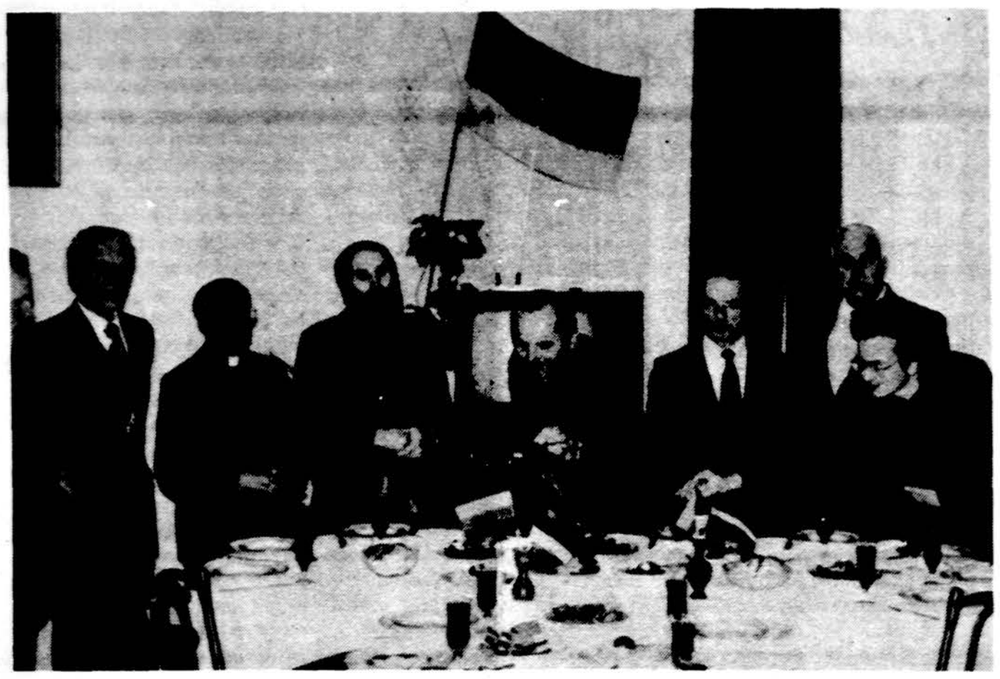

Kun. Sigitas Tamkevičius, grįžęs iš Sibiro, tarp kitų disidentų ir buvusių kalinių.

LITUANIKOS VASARVIETĖ IR BRAZILIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Jau praėjo dvylika metų nuo gerai pavykusio III Pasaulio Jaunimo kongreso. Jis prasidėjo Buenos Aires mieste, Argentinoje, tęsėsi Urugvajaus sostinėje Montevideo ir 1975 m. gruodžio 31 dieną, kaip tik per Naujų Metų sutikimą, persikėlė į Sao Paulo miestą Brazilijoje.

Visų dalyvių iš Amerikos, Kanados, Australijos ir Europos kraštų laukė Brazilijos lietuviai, ypač jaunimas, kuriam talkininkavo Sao Paulo veikėjai. Erdvioje salėje iš geriausių miesto vietų puikus orkestras, kruopščiai paruoštas bufetas, linksmi šokiai entuziastiškai paveikė dalyvius, jaunus ir senesnius, kad Naujų Metų sutikimas buvo šaunus ir linksmas.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas pilnai pasiekė savo tikslą. Sujudino jaunimą, atgaivino jo lietuvišką dvasią, paruošė jį lietuviškai veiklai. Vienus matome ir šiandien lietuviškoje veikloje, kita dalis pasitraukė, dingo lietuvybei.

Brazilijos lietuviams šis kongresas buvo labai reikšmingas. Pereitos PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas ne kartą priminė, kuo įvykusieji jaunimo kongresai daugiausia pasižymėjo. Kaip tik trečiasis Lietuvių Jaunimo kongresas davė progą įsteigti 80 km nuo S. Paulo miesto gražiojoj kalnuotoj Atibajos miesto apylinkėj savą Lituanikos vasarvietę. Brazilijos lietuviai daug metų svajojo turėti vietą, kurioje lietuviai, ypač jaunimas, turėtų susiburti atostogoms, stovykloms ar suruošti gegužines, pavasario šventes ir kitus paminėjimus.

Šis kongresas paliko nedidelį pelną, kurį visų trijų kraštų rengėjai pasidalino lygiai. Kiekvienam teko apie 75,000 kruzeirų, kurių vertė buvo apie 5,000 dolerių.

Grįžęs iš Montevideo, kur įvyko paskutinis tarp trijų kraštų atsiskaitymo posėdis, Brazilijos finansų komisijos iždininkas Jonas Tatarūnas pasiūlė, kad likusieji pinigai būtų panaudoti lietuviams vasarvietei, kaip pradinis įnašas. Kartu ir pasiūlė planą pirkti nemažą žemės plotą, dalį išdalinti sklypais ir juos parduoti lietuvių šeimoms. Gauti už sklypus pinigai turėtų sumokėti visą pirktą žemę, likęs plotas pasiliktų BLB nuosavybė. Planas buvo priimtas ir tuomt buvo susitarta su Brazilijos Lietuvių katalikų Šv. Juozapo bendruomene pirkti žemę kartu. Buvo sudaryta komisija, kurios tikslas buvo ieškoti ne toliau kaip 100 km nuo S. Paulo miesto, tinkamos vietos. Kun. Antanas Saulaitis, kongreso pirmininkas, kun. Juozas Šeškevičius, kun. Petras Daugintis, BLB pirmininkas Algirdas Sliesoraitis ir kongreso iždininkas Jonas Tatarūnas pradėjo važinėti ir ieškoti tinkamos žemės ploto pirkimui. Pirmą rastą vietą nepavyko nupirkti, bet antrą, kurią rado kun. Juozas Šeškevičius, 242,000 kv. m. patiko ir buvo nupirkta už 900,000 kruzeirų. Reikėjo surinkti ir įnešti kuo greičiau 450,000 kruzeirų. Kaip tik tam buvo panaudota likę kongreso pinigai, prie kurių Šv. Juozapo Lietuvių katalikų bendruomenė irgi pridėjo 75,000 kruzeirų. Susitarta parduoti 50 sklypų po 20,000 kruzeirų ir gauti pinigai užtektinai sumokės visą plotą. Sušauktas sklypininkų susirinkimai būsimoj vasarvietės vietoj, kuri visiems patiko, ir iš karto buvo parduota 20 sklypų. Taipgi buvo sudarytos sąlygos sumokėti pirmą 450,000 kruzeirų įnašą. Liekama 450,000 kruzeirų suma, kuri buvo gauta už pardavimą likusių 30 sklypų, buvo išmokėta per vienerius metus.

Šiandieną Lituanikoj yra įvesta šviesa, vandens kanalizacija, pastatytas baseinas, koplyčia, archyvas, pikniko namas, sporto aikštė, svetainė, motelis su 4 miegamais kambariais ir 2 namukai seneliams. Sklypininkai jau turi pasistatę 19 namų. Visur apsodinta medžiais, kas kartą daromi pagerinimai. Visi, kurie aplanko vasarvietę, susižavi jos puikiu vaizdu, jos gražumu.

Dabar Brazilijos Lietuvių Bendruomenės valdybai kyla rūpestis. Artėja ateinantis Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas 1990-1991 metais. Reikia, kiek galima, pritaikyti vasarvietę ateinančiam kongresui. Po tiek laiko, daug kas reikia remontuoti, reikia padidinti pikniko namas, padauginti miegamuosius kambarius jaunimui, praplėsti sporto aikštę. Tam reikalinga nemaža finansinių pajėgų. Kaip jų gauti, kai pas mus turime labai mažai aukotojų. Be to, pergyvenam Brazilijoje sunkią ekonominę padėtį.

Su tuo rūpesčiu Brazilijos Lietuvių Bendruomenė savo tarybos posėdyje 1988 birželio 5 dieną nutarė steigti Brazilijos Lietuvių fondą, kurio tikslas būtų švietimo ir kultūros reikalams ir taip pat Lituanikos išlaidoms. Bet žinome gerai, kad neturime galimybės surinkti didesnės fondui sumos tarp Brazilijos lietuvių. Dėlto kilo mintis, kad ir Amerikos ir Kanados lietuviai galėtų būti to fondo nariai, nors su maža 5 dol. suma. Kadangi 5 dol. sudaro 2,000 kruzeirų, tai būtų šiokia tokia pagalba. Žinome gerai, kad amerikiečiai ir kanadiečiai yra dosnūs lietuviškiems reikalams, tai galės būti mūsų fondo nariais ir su didesne suma. Per paskutinį PLB seimą pasitarėm su kun. Antanu Saulaičiu, kuris gyveno Brazilijoje ilgus metus ir gerai žino mūsų sunkumus. Jis sutiko būti mūsų atstovu Amerikoje šio fondo reikalams. Tam tikslui, atidarėm Kasoje sąskaitą Nr. 2526. (Sąskaitos globėju yra Lietuvos garbės gen. konsulas Vaclovas Kleiza). Visi, kurie norėtų įstoti į Brazilijos Lietuvių fondą, gali įnešti į šią sąskaitą 5 dol. ar daugiau ir ten palikti savo vardą ir adresą. Mes paskelbsim mūsų spaudoj ir vėliau pasiųsime Brazilijos Lietuvių fondo nario pažymėjimą ir lauksime, kad šio fondo nariai aplankytų Lituaniką netolimoj ateityje. Tikimės, kad planas yra įvykdomas ir Amerikos lietuviai mūsų nepamirš. Jiems iš anksto esame dėkingi. — **BLB**

x Kun. J. E. Rikteraitis, New Britain, Conn., Julia Saulienė, Chicago, Ill., Alberta Astraitė ir Kuljit Singh, San Francisco, Cal., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 25 dol. auką. Labai dėkojame.

x Edvardas Lapas, Melrose Park, Ill., Kazys Gricius, Santa Monica, Cal., Liucija Stasiūnienė, Chicago, Ill., Rita Bureikienė, Glendale, Cal., Vincas Dubauskas, Woodhaven, N.Y., Jurgis ir Liucija Grigalauskai, Berwyn, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 15 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Po 10 dol. atsiuntė aukų už kalėdines korteles ir kalendorių: Kazys Rožanskas, Alfonsas Plepys, Vl. Baltrūnas, A. Cejauskas, Robertas Arlauskas, J. Gelumbauskas, J. Štaškevičius, Marija Pauliukonienė, V. Petrauskas, Elizabeth Skinderis, Jonas Žydavičius, Mykolas Gavelis, Romas J. Tarvydis, K. A. Keblys. Visiems nuoširdus ačiū.

x A. Gylys, Olympia Wa., Kristina Jarošius, Chicago, Ill., Z. Korius, Santa Monica, Cal., Vytautas Lumbis, St. Petersburg, Fla., Antanas Mažiulis, So. Boston, Mass., Juozas ir Rasa Aleksiūnai, Chicago, Ill., Antanas ir Julija Janoniai, Downers Grove, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 25 dol. aukų. Labai dėkojame.

Su dideliu dėmesiu klausosi koncerto Jaunimo centre. Pirmoj eilėj iš kairės: D. Kučėnienė, A. Barzdukas, kun. A. Saulaitis, A. Nelsienė, Lietuvos gen. konsulas V. Kleiza, dr. A. Razma, B. Brazdžionis ir kt.

Nuotr. **J. Tamulaičio**

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— **Šv. Kazimiero parapijos bažnyčia** Patersone, N.J., planuojama perkelti į naują geresnę vietą, nes dabartinė bažnyčios ir klebonijos vieta yra apgyventa kitų tautų, o lietuviai gyvena toli nuo bažnyčios. Nors ir naujoje vietoje lietuviai negyvens vienoje vietoje, bet bus arčiau ir patogiau suvažiuoti. Vietos vyskupas Frank J. Rodimer perkėlimui pritaria, o architektas Vytautas Paulius padeda surasti vietą, patogią lietuviams. Naujos bažnyčios statymui pritaria visi lietuviai parapiečiai.

— **Lietuvos Nepriklausomybės** paskelbimo sukakčiai paminėti Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis rengia vasario 16 d. New Yorke diplomatinį priėmimą Inter-Continental viešbutyje. Tam tikslui sudarytas komitetas, kuris rūpinasi sutraukti žmonių ir gerai paruošti patį priėmimą.

— **Dail. Eugenija Rastonienė** surengė savo meniškų gobelenų parodą Kultūros Židinyje Brooklyne, N.Y. Paroda praėjo su dideliu pasisekimu.

— **Vincas ir Ona Šalčiūnai** pereitų metų pabaigoje dalyvavo su savo tapybos darbais Indian River Community kolegijos meno parodoje. Jie gyvena St. Luce, Fla.

— **Palm Beach lietuviai** Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą rengia St. Paul parapijos salėje vasario 15 d. 2 val. p.p. Iškilmingos pamaldos bus vasario 19 d., sekmadienį, 10:45 val. drauge su amerikiečiais.

— **Los Angeles lietuviai** Vasario 16 — Lietuvos Nepriklausomybės šventę šiemet minės vasario 19 d., sekmadienį. Bus pamaldos ir paskaita su menine dalimi.

— **Šv. Kazimiero parapijoj** Los Angeles vasario 12 d., sekmadienį, tuoj po lietuviškų šv. Mišių parapijos salėje bus visuotinis parapijos susirinkimas, kuriame bus svarstomas ir balsavimu priimamas komiteto statutas ir nustatyta komiteto ateities veikla. Visi parapiečiai kviečiami dalyvauti.

ARGENTINOJE

— **Susivienijimas Lietuvių Argentinoje** turėjo pasirodymą Martinez mieste. Mūsų žmonės parodė lietuvišką meną, daiktus, Lietuvos istoriją ir kultūrą. Vaikų ansamblis „Dobilas" pašoko kelis tautinius šokius.

— **Kultūros komisija** Susivienijimo salėje surengė dr. Vinco Kudirkos 130 metų gimimo minėjimą ir vakarienę, kurioje buvo pakalbėta apie einamuosius reikalus ir Kudirkos veikla.

— **„Birutės" moterų draugija** paminėjo Pasaulio Lietuvių katalikių organizacijų sąjungos 80 metų sukaktį Adrogue mieste. Buvo šv. Mišios, kuriose giedojo Georgina Bartulienė. Išsamią paskaitą skaitė apie moterų veiklą Vladė Malelaitė Surviliienė. Pabaigoje dar solo padainavo G. Bartulienė ir Zuzana Gražulevičienė.

— **A.a. dr. Leonardas Alfonsas Petronis,** 53 metų amžiaus, staiga mirė Berisso mieste, kur buvo gimęs, augęs ir dabar dirbo, kaip gabus ir nuoširdus ginekologas. Mediciną buvo baigęs La Platos universitete. Nuliūdime liko žmona Marta, studentai sūnus ir duktė, motina Valerija Pupelytė Petronienė, teta Ona Baltrūnienė ir kiti giminės. Palaidotas Berisso kapinių panteone, kur prieš trisdešimt metų palaidotas jo tėvas.

— **Ona Šireikytė,** 89 metų amžiaus, mirė pereitų metų gruodžio 2 d. Argentinoje gyveno nuo 1929 m. Buvo gera virėja. Jos sesuo Cecilija mirė prieš ketverius metus. Palaidota Chacarita kapinėse.

— **Berisso „Mindaugo"** draugija savo 83 metų sukakties proga La Platoje pasirodė su tautiniais šokiais. Programą ir šokius paruošė Jurgis Persico Bukauskas, orkestrui vadovavo Claudio Roboni. Jurgis Persico Bukauskas buvo pakviestas renkant jugoslavų grožio karalienę imigrantų dienoje.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.